

študentski

časopis

številka 3-4

sreda, 10 NOV. 1982

Letnik XXXII

»Brez splošnih volitev. brez neovirane svobode tiska in zborovanja. svobodnega boja mnenj zamre življenje v vsaki javni instituciji, postane navidezno življenje, v kateri ostane birokracija sama dejavni element. Javno življenje polagoma zaspi, par ducatov partijskih voditeljev z neizčrpnó energijo in brezmejnim idealizmom usmerja in vlada... in od časa do časa skličejo na zborovanja elito delavstva, da bi ploskala govorom voditeljev in se enoglasno strinjala s predloženimi resolucijami... – diktatura vsekakor, toda ne diktatura proletariata, temveč diktatura peščice politikov, tj. diktatura v čisto meščanskem smislu.«

Róza Luksemburg

Tribuna

HALO NOVO MESTO

(Halo, Novo mesto)

KONGRESNI MLADI VAL

Nekako v času kongresa in kongresnikom namenjen, je izhajal Kongresni Mladi val, sicer glasilo Občinske konference ZSMS Novo mesto. Lepo ime, ni kaj. Val je, kot znano, pojav na gladini tekočine, ki s svojim gibanjem vzbuja iluzijo progresivnega gibanja. Pa so nas v šoli lepo poučili, da v resnici val zgolj kroži, vedno na istem mestu. Ima pa to lepo lastnost, da ob obali neznanosko hrumi in se togoti, če se mu obala ne umakne. Ta pa je trmasta in vztraja v svoji negibnosti, val pa se razblini v nič. Lepo se pa vseeno vidi!

Kam je meril Mladi val ne vem, zdi se pa da ne uhaja tem naravnim zakonom fizike. Tudi če se zgodi, da val tekom časa odkrhne nekaj zemlje, se to zgodi le zaradi njegove neumorne ponovljivosti. In tu najbrže stoji tisti razlog neuklonljive permutabilnosti mladinskih kongresov. Težko pa bo valovati sedaj, ko se slišijo zahteve po odmiranju kongresa. Še dobro, da so to zahteve po ODMIRANJU!

Tovariš Franc Zemljarič je v svojem referatu povedal tudi sledeče: »Zato je nujno potrebno, da ga (mladina — op. pisca) družbeno politično izobražujemo in usposablamo že v času usmerjenega izobraževanja, ker je po prihodu v TOZD postavljen pred konkretno situacijo.« (podčrtal pisec) Kakšna neverjetna sreča za vse, ki še niso prišli v TOZD: živijo lahko v abstraktni situaciji. Da ni to eden razlogov za abstraktnost ZSMS?

Metka Vovk pa je spregovorila o širokem področju posebnih interesov. Povedala je, da bo ZSMS postala resnična množična organizacija le, če bo bolj akcijska, odprta, organizacijsko mobilna. Potem na sestankih ne bo več treba prešteti izkaznice in preverjati udeležbe.

Zdi se, da bi ZSMS-ju bilo to veliko prijetneje, saj se tako ne bi grizla zaradi svoje manjšinskosti. Enotizirajoča fronta, to bo tisto pravo!

Tovarišica Metka je še dodala: »Gre za to, da se organizirajo (mladi — op. pisca), ne samo, da jih organiziramo.« Kar sami naj prepoznajo ZSMS kot tisto organizacijo, v katero se bodo najlažje in najpraviše organizirali.

Vse delegate na kongresu vprašamo: ste pojedli 11. kongres, proletarsko kladivo in kmečki srp, ime — očeta?

Vse delegate na kongresu vprašamo: ste res tako podkovani v strukturalni analizi, da veste, da prisotnost (pozitivno) nima nikakršne prednosti pred odsotnostjo (negativno) in vas zato ni bilo zadnji dan na spregled?

dragi tovariši

Dovolite mi, da v imenu vseh komsomolcev, fantov in deklet Gruzinske sovjetske socialistične republike prinesem plamteči pozdrav vsem članom Zveze socialistične mladine Slovenije in da zaželim kongresu plodno in uspešno delo.

Za nas, predstavnike leninskega Komsomola je velika čast pozdraviti mladino Slovenije na njenem najvišjem forumu—kongresu, ki je še enkrat pokazal to važno vlogo, ki jo igra Zveza socialistične mladine Slovenije v novih podvigih slovenskega in vseh narodov Jugoslavije.

Vaša mladina usmerja svoje napore h krepitvi ekonomske moči države, večanju njene mednarodne avtoritete in nastopa za mir, napredek in svetlo prihodnost človeštva.

Veseli nas ugotovitev, da nas povezujejo skupni cilji in naloge.

Komsomolci, mladina Gruzije, se borijo za nadaljnjo krepitev socializma, izkoriščujoč prednosti socialističnega družbenega reda ter vnašajo svoj prispevek h graditvi komunistične družbe v naši državi.

Nemalo pozornosti naša mladina posveča vprašanju miru in zmanjševanja napetosti. V sedanjem zelo zapletenem mednarodnem položaju ima zelo velik pomen strnjnost vseh borcev za mir in varnost, pri čemer napredna mladina našega planeta ne igra majhne vloge.

Prijateljstvo sovjetskih in jugoslovanskih narodov ima globoke korenine v stoletjih, toda posebno borbeno prekalitev je dobila v skupni borbi proti fašizmu med drugo svetovno vojno.

Naši mladini so ravno tako draga imena Lacka, Šerčerja in Ocepkove in vseh 220 tisoč Slovencev, ki so dali svoja življenja za osvoboditev domovine, kakor imena Matrosova, Kosmodemjanske in Gamcemlidza.

Bližina, skupnost naših stališč v najvažnejših problemih, je določila možnost in perspektive tesnega, plodnega sodelovanja naših organizacij.

Upamo, da se bodo oblike in metode tega sodelovanja stalno izboljševale in poglobljale. Konkretni koraki storjeni v tej smeri zaslužijo pozornost.

K njim je potrebno dati program sodelovanja naših organizacij za čas od 1982 do 1983 leta, ki je bil podpisan v juniju tega leta, in obsega številna področja dejavnosti Zveze socialistične mladine Slovenije in leninskega komsomola Gruzije.

Program sodelovanja bo nedvomno prispeval k nadaljnemu zblizanju naših narodov, krepitvi mednarodnega prijateljstva in vzajemnemu navezovanju stikov.

V zadnjem obdobju so se začeli uspešno razvijati stiki pionirskih organizacij naših republik, kar predstavlja jamstvo za razvoj odnosov naše mladine v celoti.

Na koncu bi hoteli zaželeli slovenski mladini veliko uspehov pri uresničevanju postavljenih nalog.

Naše tesno sodelovanje, za mir na vsem svetu.

Naj živi prijateljstvo med mladino ZSSR in SFRJ.

Naj živi mir!

misterija neke nuje

Stvari vedno »ven planejo«. Kafe je »ven planil« na zboru študentov februarja '82 in sicer z grobnim pritrditvijo ob potrebi in neodtujljivi pravici do družabno—prehranjevalnega prostora, kar je izstisnilo prva Dejanja v obliki ustanovitve komisije za—te—zadeve. Zadeve so bile skrbno pregledane, kategorizirane, katalogizirane, hierarhizirane in s tem je bila potrebnost komisije potrjena... Najbrž, kajti sledilo je prav tisto, kar sledi prejšnjemu delu stavka; torej... Ker zadobi razsežnost teh tropičij v lačnožejnem dimenzionalni neprispodobljivo usodnost, se je zaupanje upravičeno odpovedalo samonavi ter končno udejanilo zgodovinsko poslanstvo »sobe 16«, v smislu F.J.-jevega komentarja: »Revolucionarnost študentov je bila vedno dobrodošla, pa čeprav za Kafe.«

»Soba 16« je namreč mesto rojevanja bitja in žitja mladincev—filozofov ali morebiti—če so dopustne pregrešne misli—koordinativnega odbora, alias njegovih vsakokratnih podobodajalcev).

Akcija je — kot vsaka doslej — izvala diametralno nasprotno si teoreme, ki pa so dokazovale stičnost skrajnih meja stvari (in mnenj) pred svojega skupnega izhodišča, češ da gre za revo (pogled od zgoraj), oz. za o(-ne-) sveščanje pasivno zaudarjajočih subjektov (pogled od spodaj). Vmes—valujoča množica je petonadstropniko zastirala pogled na (številčno) stanje zadeve, ki je potisnilo kontrakcijo na nivo svarila, ki naj izleglo sanitarno inšpekcijo. Ocena situacije je k fegibatorjem izvala radostne vzklike navdušenosti ob (žal, napačnem) prepričanju, da je Zakon ostal v območju neuresničene BI LAHKO, zavolj Strahu. Ta usodna zmeta (žalostni začetek konca se je izluščina iz vedenja zgoraj omenjenih, vedno nja, ki sicer seže v sam srž udejstvovanja Zakona ne pa tudi onkraj! Poglejmo najprej tostran: namreč — Zakon je postuliran kot ratio v smislu pravice — resnice, eksistira pa vedno le kot v maior (moč — sila—oblast). »violentia praecedat ius«. kar je implikativna in ne ekvivalentna relacija!!)

Kar pa je posedovano kot argument, je hkrati posedovano kot aksiom, ne spada v ratio, še vedno (ali manj), ne spada niti v cogito! Konsekventni Zakon se NE MORE bati razuma, ampak kvečjemu sile, čeprav ga ravno ta vzpostavlja in sam razum lahko izniči.

Ravno to slednje, pa je tisto »onkraj«, tisto prelomnica neke historiae. Kajti biti si v svesti, da »Qued est viloentum, non est dorabile«, vede za »onkraj«, izleže uporabno načelo, da je duha pameti boljši kot vedro moči.

In tako je ne—akcija postala v danih okoliščinah najuspešnejša izmed vseh možnih akcij, za dovoljstvo se je širilo zgoraj in spodaj, oba antagonistična pola je prevelal duh zmagovalnosti. Ali: varajoči videz slej ko prej prepusti zgodovini, da si najde kronista... Komu se bo tokrat pustiti pisati?

»Nekaj se premika« (kafetarji ob sklicu se stanka s predstavnikmi dekanata, sveta fakultete, mestne skupščine etc.). Da ima tudi mirovanje svoje gibanje so doleteli šele ob frazoslavlju tov. Zveznika. Kri je znova zaplala in mrzlično iskale bregov, da bi butala obnje. Toda, bregov ni! Zahteve naletijo na soglasja, tožbe na razumevanje, obsodbe na meakulpiranje in mirovanje mirno traja. Dokler se redu stvari ne zazdi dovolj puzvame v roke blokec »študijske obveznosti«, ga rdeče zaimperativi in glej — vrata Kafeya se čisto naravno, nežno do neopaznosti zadrlesknejo.

Tako preprosto je to.

Ana Liz

fobija usmerjenega izobraževanja pred tekočim trakom

Pred nekaj dnevi ali leti, kakor pač naš bralec želi, se je zgodila kaj čudna stvar. Vse skupaj se je začelo v glavi nekega človeka, ki se je čutil dolžnega spremeniti sistem v našem prečudovitem izobraževanju srednjega stanu.

Tej genialni glavi je padlo na um, da naše vrle šolce srednjega stanu usmeri v tisto »pravo« stvar, to je, ali še bolje, tako je, nastalo usmerjeno izobraževanje. No, do tu je vse v redu, saj imamo vsake toliko časa napade izpreminjanja ali še bolje »izboljšanja« sistema. Vendar! stvar še zdaleč ni tako rožnata, kot si nekateri zamišljajo. Problem je veliko bolj pereč, ali nerožnat ali odrigan! Problem je v tem:

1.) Zadeva se je zgodila pred dnevi ali pred leti, kot sem že pojasnil. Namreč, stojim na Sušarskem mostu in pljuvam v prelepo slovensko reko Ljubljanico. Naenkrat se izza vogala prikaže režeča se pošast na kolesu, ki ga je polovica rdečega, polovica pa črnega (in to po dolžini, le—tega kolesa)). Pošast se skoraj zaleti vame, kolesa zaškripajo (kolo je bilo Rogovo), pošast pa predme s svojim standardnim: »živio!« Dodati moram, da

sem se od strahu skoraj zvrnil v prelepo in prečisto slovensko reko, ponos vseh pravih in zavednih Slovencev, opevano celo v Prešernovih pesmih, Ljubljano. Lasje so se mi ježili, ko sem opazoval pošastine ogromne zobe, ki čakajo ves mlajši slovenski rod, ki so se lesketali v mesečini, saj luči tako ali tako ne gorijo. Pošast, od sedaj jo imenujem z velikim B., mi je padla v naročje in skoraj samo skozi nosnice, komaj slišno je dahnila, da ji ne bo treba na prakso, saj gre prihodnji dan na Poljanski nasip (PHP). češ da ima fobijo pred tekočim trakom. Stvar se sicer lepo zaključila, vendar ko sem se odpravil proti domu, sem si nevede zastavil vprašanja:

2.) Vprašanje a): Kaj je mislila Veliki B. S tem, ko mi je v mesečini za Ljubljano dahnila, da ji ne bo treba na prakso? Vprašanje b): Ali so na prakso poslali Veliko B. ali usmerjeno izobraževanje?

Vprašanje c): Ali so tudi v bolnico na Poljanski nasip poslali le Veliko B., ali morda tudi usmerjeno izobraževanje?

Vprašanje č.): Ali pa so morda poslali samo

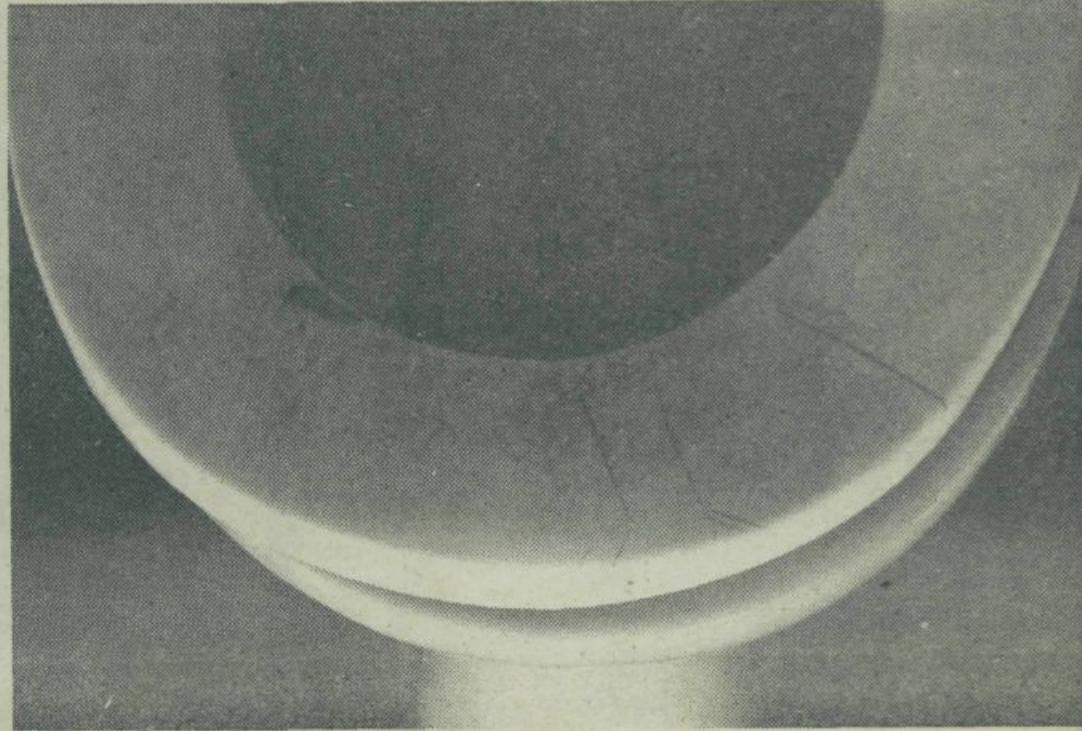
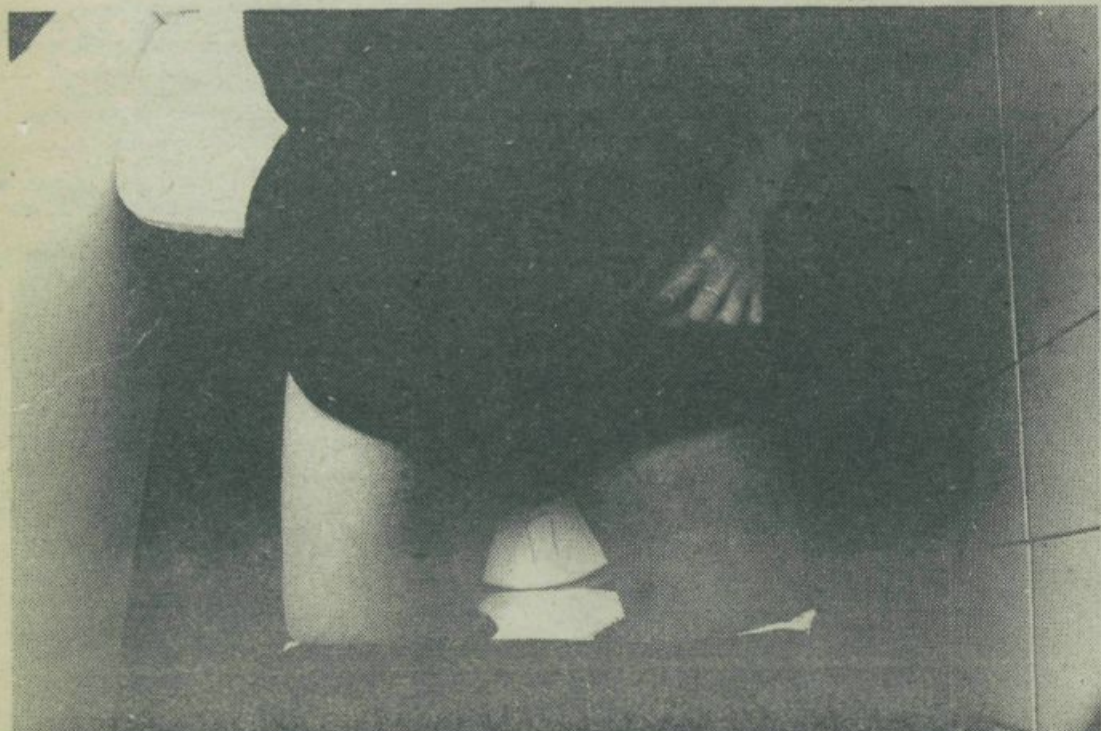
usmerjeno izobraževanje, vendar pod krinko Velike B.?

Posebno ob zadnjem vprašanju pa se porajajo novo, skoraj žaljivo, vendar žal resnično vprašanje, ki si ga vsi že dolgo zastavljamo: Vprašanje: Ali morda ne bi bilo bolje, če bi na zdravljen je poslali tisto »usijano glavo«, ki je vse skupaj zamešala? Vendar ne skrbimo. Tam, v tisti bolnišnici, se zbirajo bolniki po posebnem vrstnem redu. Izbirajo se bolniki, ki bi se jih sicer veliko laže in hitreje ozdravilo z ambulantno terapijo. Najboljša terapija je pa seveda še vedno Gojzar—Terapija. Zatorej pozivamo vse, da si čimprej nabavijo gojzarice in se podajo v slovensko gorstvo, da ne bi končali tako žalostno, kot usmerjeno izobraževanje, ki se bo žal poznalo še na naših vnukih in pravnukih, saj je menda bolezen hudo dedna! In če le malo poznamo dedne lastnosti, ki smo se jih učili v osmem razredu osnovne šole, se lahko globoko zamislimo nad svojim potomstvom.

Nadaljevanje o tem, kako se je Velika B. zdravila na Poljanskem nasipu pa v prihodnji številki.

Franci Loknež

ART ON ART

ZIVELA SVOBODA TISKA

TRIBUNA

Časopis študentov Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani.
Izdaja UK ZSMS Ljubljana, Trg osvoboditve 1/II, soba 86, 61000 Ljubljana, telefon 214-372

UREDNIŠKI KOLEGIJ:

Balažič Milan, v.d. glavnega urednika
Debeljak Aleš
Marinko Jane
Štefanič Marcel jr.
Turk Dušan, v.d. odgovorni urednik
Zorman Marko

SODELAVCI:

Kobljar Tomaž, Vanja Brišček, Tomi-Gračanin, Hermej Gobec

Baraga Franci — distribucija
Bergant Miha — lektura
Novak Alenka — tajnikovanje
Stojkovič Milki — fotografija
Aljoša Kolenc — Likovna in tehnična oprema
Matjaž Požlep — — — — —

IZDAJATELJSKI SVET:

Jože Petrovič (predsednik), Vika Potočnik, Srečo Kirn, Primož Hainz, Tomo Grahovec, Andrej Drupal, Mitja Maruško, Dušan Turk, Balažič Milan, Debeljak Aleš

URADNE URE UREDNIŠTVA: vsak dan od 10. do 12. ure
CELOLETNA NAROČNINA: za dijake in študente 75,00 din, za ostale posameznike 100,00 din za institucije 150,00 din.
NAROČNINO nakažite na n. aslov; UK ZSMS Ljubljana, 50101 678 47303, s pripisom "Tribuna", na naslov uredništva pa pošljite svoj naslov.
TISK: Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani, priprava IBM Dnevnik.
Oproščeni temeljnega davka na promet po sklepu št/421-1/70, z dne 22. januarja 1973

MOŽJE Z BOMBAMI

Na znanem rečnem ovinkučepe malo mestece, ki je vsem Slovincem znano po svojem konstruktivističnem bombašu (znameniti 'klovni domoljubne fronte slovenske literature — A. Podbevšek). Usoda si je v svojih nepredvidljivih vrtincih zahotela ponovnega snidenja fronte in bomb, ki pa so to pot letele na čisto druge svetle cilje, vendar so bile kljub temu še vedno zgolj literarne strele pijanega duha. To pijanost jemljite kajpak, dragi čitatelji, dobesedno. Ekipa mladih bombašev je v teh sivih dneh z nemalo mero optimizma zakoracila novim delovnim akcijam nasproti.

Korak jim ni zastal niti pred debelimi zidovi bunkerjev birokratizma, teokratizma, etatizma, ultralevičarstva, anarhizma in podobnih monstrumov, ki k nam vdirajo z zahodnih logov. Vsi ti vabljivo zaslepljujoči zahodniki so usodno prevetrili mlade glave, ki v svoji naivni — pa zato nič manj dialektični — lahkovernosti drviyo razrednemu sovragu v golt. Lovca brez zaposlitve je zlobno pripomnil, da kongresi sicer kažejo, da se nekaj dela, to pa le zato, da bi prikriji dejstvo, da se nič ne dela!

Ampak verjemite, delalo se je! Na vseslovenskem zletu najodličnejših glav naše vrle mladeži, ki zavzeto vstopa v olimpijsko formo (vsake štiri leta — ni pomembno zmagovati, marveč sodelovati), se naj bi dogodil edinstven prelom, vreden olimpijskih panegirikov. Res sicer, da se ni dogodil prelom, pač pa — brutalno povedano — zalom, ki si je drobeče vtril pot v novo četrtino, v kateri bo pač na novo obljubljeni prelom prav novi kongres, ki more in mora priti, saj mlada fronta v svoji aristotelov tomističnih neskončnosti drvi, drvi in drvi v enotujoče zarje Vidove — tam jih menda željno pričakuje zlitje s pravo proletarsko stvarjo.

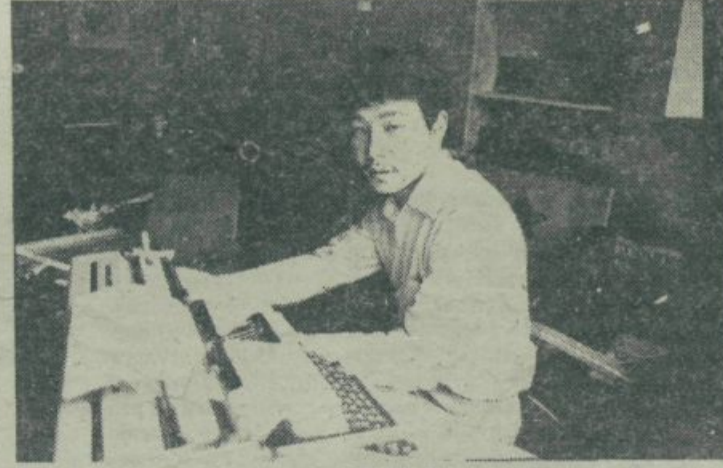
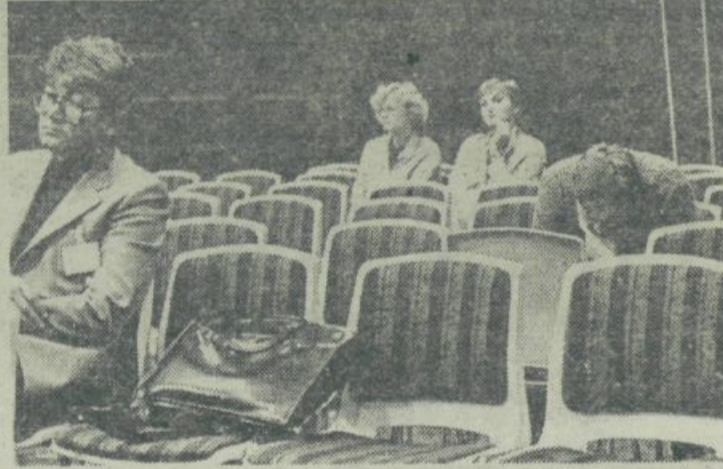
Saj prav za zlitje gre! Nenehno pa je tem nam vsem tako dragim mladcem pred očmi celota enotne fronte, tako, da je tja v Gorjance kar naprej donel trikatni DA (samoupravljanju, bratstvu in enotnosti, nevršenosti), iz Gorjancev pa živalsko brizgal trikratni NE (OPORTUNIZMU, KARIERIZMU, SEKTAŠTVU). V tem divjem hrupu pa enotnost fronte nikakor ni zmoгла najti svojega pravega lika. Še več: spiristične seanse so prek svojih petih hropečih komisij klicale nazaj mrtva trupla Proletarstva in Revolucionarstva. Najboljši stavek najboljšega birokrata ali tehnokrata se glasi: postal sem odvečen!

Kdo je sedaj na tem zgodovinskera bojišču obležal, tako da je vsem odveč. Kje zaboga so, vsi ti mlini na veter, v katere se tako ihtavo zaganja naš vrli vojščak? Bojišča ni, naš bojevnik pa še kar in kar ihti. Še morda motimo, ko pravimo, da naš bojevnik ihti? Je nemara ihtenje odveč? Zagotovo ne, saj se v tihem hlpanju neprestano uporniško ponavljajo ključna eksistenčna vprašanja naših sivih dni: Kaj delati? Kaj storiti?

Kaj delati? Kaj storiti? Nedvomno, poiskati si bo treba hvaležno bojišče, toda kdaj, ko pa so že vsa zasedena — oz. z bolj gradimi besedami — zaposlena. In bogme, res bo: razredni boj je usodno prežal vse pore vpričnega bojišča, tako da je klicanje proletarske revolucije v teh brezdomovinskih časih le še stvar njihovega neizživitega tonjenja v globočinah poezije. To so možje z bombami. Prišli so tiho, in vstopili v legendo. Bo že držalo, da je enotnost fronte legendarna. Legendarno pa je tudi bojišče, po katerem se pretaka kri in zahteva: več fantazije! Več luči, bratje, več luči, da se bomo ostreje in brezobzirneje borili proti tehnokratski in birokratski manipulaciji! Tovrstnim manipulacijam so v samoupravnem duhu pobegnile prav vse vrtoglave komisije in ni jih preamila zvičajnost uma, ki je donedavnega tako krvavo strašila zgodovino razrednih bojev. Ne zijaite tako romantično! Kot vedno je tudi to pot kongresna Minerva razpekla svoje razorožene peruti šele v poznem večeru, ko se je iz Krkine struge valila prava laburistična megla. In so se kongresoidno zenoteni pari oddaljevali v noč: v marksistične krožke, pohodne enote, brigade, zadržne organizacije, družbene organizacije in društva. Nikakor se ne da reči, da je resnico lahko najti. Predvsem se ne da lahko spoznati, katero resnico je treba povedati. Da je resnico treba povedati, pa je kajpak precej lahko spoznati. Na kongresu ne smemo samo opozarjati, temveč tudi obsoditi način sprejemanja kakršnihkoli ukrepov, ki v svoji osnovi pomenijo napad na tisto, kar je najbolj revolucionarno in najbolj produktivno, to je socialistično samoupravljanje. Se posebej velja to za izredne intervencijske ukrepe. Tako npr. sedaj pred očmi celega sveta tonejo velike, civilizirane države ena za drugo v barbarstvo. Pri tem vsakdo ve, da se notranjo politični boj z najstrašnejšimi sredstvi lahko vsak trenutek razraste v mednarodni spopad, ki bo morda del našega sveta pustil kakor kup ruševin. Prav gotovo, to je ena resnica: naravno je, da obstajajo tudi druge. Tako na primer ni resnica, da imajo stoli površine za sedenje in da dež pada od zgoraj navzdol. Mnogi govorijo resnice take vrste. Podobni so slikarjem, ki s tihožitji pokrivajo boke potaplajočih se ladij; Niso pogumni, vendar imajo čisto vest. Ne vznemirjajo močnih, ne vznemirja jih položaj tlačanih. Sedijo na stolah in vedo: to je resnica, ki jo je treba povedati.

Povprašali smo delegate: Ali si opažen? — Na nas se spomnijo le pri kakšnem fizičnem delu. — Na primer pri metanju bomb? Naše vprašanje se je izgubilo med šumenjem dežja v noči, ki je hitelo zakrivati dialektično zavozelano bojišče. Kot je materialistično nastrojeni čitatelj zlahka opazil, se nenehno vračamo v legendo, na bojišče. Pa se nam nemurno izmika, nam beži v nepovrat.

Vračajo pa se le kongresi, ki na svojevrsten način ponavljajo prisilo anahronistične forme: in res je brezdanje kolo zgodovine zgazilo to pietno obliko shajanja vseslovenske mladeži. Kongres, fosili in muzej imajo torej neko nadvse presenetljivo zvezo: vsi pripadajo tisti zlahčnosti, ki jo je vreden le pravi in pristni antikvariatni um. Fot-

klora, turizem ljubiteljstvo. Po drugi plati pa so kongresi vedno znova prisiljeni v ponavljanje, saj enotna, množična in najširša fronta mladih, ki živi in umira na skupni/enotni osnovi, le tako lahko pokaže starejšim in bolj izkušenim premetencem vse tisto, kar zmore. Lepo je v naši domovini biti mlad na kongresu, še posebej, če starostna razlika med najmlajšim in najstarejšim delegatom znaša DVAINDVAJSET let.

Z drsenjem zgodovine pa, kot je obče znano, določene formacije organiziranja izgubijo svojo udarnost, ostrino, nujnost in potrebnost. Nasprotno, postanejo celo spona in ovira za nadaljne nemoteno razvijanje produkcijskih odnosov, zato pa se na drugi strani producirajo pogoji za zgodovinsko ukinitve in odpravitev tovrstnih regresivnih verig, ki zapeljujejo telo in duha, tako da revolucijo slutijo le še tisti, ki so o njej prisiljeni govoriti že samo zaradi samega ljubega miru in poklica. Zato kongresna olimpijska forma, ključ k razpustu in tisti z najboljšim poslušom so jo že zaslišali... in prepričani smo, da bo takih vse več.

Npr.: Država deklarativno odмира, nenehno trobezljamo, da država odмира, odмира in odmir... in menda se je nekemu v daljni deželi, za devetimi gorami celo zazdelo, da država zares odmir. Vendar — uzrimo naposled resnico: država odmir že tako dolgo, da je pozabila odmirati. Njeni zobje so čvrsti, njene prsi jedre, njen korak pa ponosen in stabilen, no, stabilizirajoč. Zato se sedaj edini pravi, proletarski in resnični ideal mladecev glasi: ODMIRANJE KONGRESA. Merilo za reakcionarnost oz. revolucionarnost je sedaj odvisno od mladčeve vere, oz. nevere, v ODMIRANJE KONGRESA. Prave svetle tradicije mlade fronte se bodo poslej filtrirale skoz odmiranje kongresa. Preti jim pa velika nevarnost, da ostanejo razklani med stvarnostjo in ideali v skrajni konsekvenci jim pa tudi grozi razkol v samem najfinjšem jedru ZSMS, ki se je do sedaj redno videlo vsake štiri leta in je bilo slovo temu primerno ganljivo in bolešno. Bolešno pa je kajpak tudi produciranje na vseh teh ljubkih šestankih. Bolečina pa je še grozovitejša, ko mimoidoči zapazi, da instanca kongres pravzaprav ni mesto produkcije, pač pa zgolj in le tisto fiktivno mesto, katerega edini prvi poklic je reprezentirati. Vendar tega mesta reprezentacije nič na tem razvrzanem svetu ne ovira, da ne bi dajalo presežnega vtisa samooprčnosti. Kje se torej producira?

Delegati, je enako reprezentanti, so drug drugemu skesano zatrjevali, da se prav v osnovnih organizacijah nič ne dela. In tako si naša ljuba mladina, na kateri tako vneto čepi mrzli svet bodočnosti (ne pa nemara prihodnosti), sama na najlepši način producira zgodovinske pogoje lastne smrti, ne pa samo odmiranja, ki bi v tej nevarno težki situaciji lahko vršilo vlogo še celo zelo kvalitetnega, dialektičnega in dobesednega alibija. Situacija pa je težka, saj se njena specifična teža odplačuje zgolj v konvertibilnih enotah. Le-te pa niso nič manj enotne, kot je enota sama fronta najširših mladih plasti. In povem vam, tovariši in tovarišice, v prvem strateškem planu moramo začrtati predvsem premestitev te teže na tisto odlično ravnino, kjer enotnost tako fronte, kot valute ne bo več stvar ljubitejskih nagibov, ne več naključnega občejanja, pač pa se bo gibala po solniško strogem nareku družbene menjave, ki pozna nekaj črk materialistične abecede. Saj ne, da bi hoteli čez noč otrebiti neko znamenito ustanovo vsega plevla in prostituiranih biciklistov, vendar pa se moramo na vse kriplje naprezati, da bomo mi, mladi in po srcu mlajši, vredni duhoslovnih prizadevanj svoje dobe in prostora. Pa ni s tem mišljena tale sobica, kjer se sklanjam nad pisarijo, ne, pač pa širjava naše balkanske deželice, ki je v svoji herojski epohi ponudila svetu peščico vrlih mož, da se jim je vesoljna množica čudila. In roko na srec (brez skrbi, na levi je): kilavo instant blebetanje delegatskega jezikanja nam, bratje po stroki — vsi mi smo vendar »mladi ljudje« —, ni in ni v čast, kaj šele, da bi jo stavili v zgled in poduk. Nenehno mešetarjenje in barantanje z vsakršnimi sklepi, ki jih neizčrpana pamet slovenskega produktivizma plodi v ogromnih količinah, kronična okužba s trdoživimi klicami mitografije, visoka stopnja ponarejevalske umetnosti v kovanju udarno-reklamnih sloganov in besnilo tekočega traku, ki bruha iz svoje pogoltnote notranjosti navlako vegetalnih referatov: to je divja in obilna zetek kombajnov funkcionarstva. In iluzionistično žongliranje z definicijami, ki so v vsej svoji levičarski obsedenosti tukaj vselej že zato, da se lahko skliče nanje cel kup delegatov, gotovo ni samo en domišljjski obrat mladinskega dejstvovanja. Če prilepimo etiketo neki nadvse zapentljani in prepognjeni zadevi, s tem nismo še nič povedali, pač pa naredili dvojno škodo: etiketi in sebi. Etiketi zato, ker smo izdali njen skriti smoter in jo s tem odvezali njene priročnosti, sebi pa, ker smo si s tem manevrom enkrat — pa zato, za vselej — zaprli stezico do predpostavk tiste dotične zadevščine. Opozarjati te, dični moj bralec, kajpak ni treba, prekanjeno si že zaduhal sam smrad tega mrtvega trupla, ki se samo v svoji nekrofilski gnarnosti naziva za »delo po komisijah«. Oživljati tisto, kar korenine svojega življenja sproti žaga z neusmiljenim doktrinarstvom, vnaprejšnjostvom, sivino enoličnega branja, z gluhim pragmatizmom: to je kajpada jalov posel, da bi bolj ne mogel biti. Če pa se že naključni, da košček vsakdanjost vdre v hermetično tesnetve steriliziranega nastopašva, se brž izravna in zglesi, da bi neuk človek mogel pomisliti, kako temu vragu res ni moč do živga priti. Kateremu vragu? Vragu deklarativizma in blišča skrepeljenih utopizmov, ki — kot vsi njegove baže — plavajo v plimi izjav tipa »moralno bomo, zavzemali se bomo, podpiramo«. Tedaj bi nam bilo nemara oproščemo, ako bi videli svetlo iskrico upanja v temnih globinah, kamor mora ponikniti lusjaško napadalna gverila in od tam pošiljati mine v zadnjico organizacijam — četudi lastni. Če krtova falanga lahko tukaj karkoli ukrene, dobro bo delo usahnjenim studentem intelektualističnega podzemlja, kakor tudi nadvse cenjenemu vzgajališčnemu lesku ZSMS.

kažepevati krhke upe, pri tem pa prelomiti idicijo mitologičnega humora, ki pravi, da so pravi upi pač lažni upi, to pa bi obenem znal biti utrudljiv proces. No, kakorkoli že, cepič teose slabo prijemlje trdovratne topoglavosti, trih populizmov, narcisističnega izolacionizma (ar je še podobne krparije, ki na njej samozavpovano počiva in se, ne nazadnje, prijateljčki, njej utemeljuje obratovanje prve in vodilne fi-forumskega taktiziranja — gmota nanizanih fratov. Ni zastoj opozarjalo lepo število razljevskih pokojnikov, da so madeži na fasadi tmerom tudi napake notranj zidave. Očito pa ti napotki tolčejo kot bob ob steno. Nekakšna most institucij se krčevito brani sesti na zatožno p. Prosim, prosim, saj sedam, sama se obtožua, mi nazaj besno ugovarja užaljeno veličan-pam. Kaj naj izdavi na to? Naš damin nbit je lahko tudi tate varianta: med odločilne bogpomagaj, nujne obredne svečanosti, ki v in skoz nje živi in cvete samonanašajoča se anova, spada predvsem ritual kritike. Da pa bi nemara reka ne prestopila bregov in ozila temeljev, mora pljuscati narahlo in nedljlivo, zgolj v tisti meri, ki jo prenese in določi enzivni refleks dotičnega (ali je res treba: ideo-kega) poslopja. Ceremonijalni mojster proto-

kola budno pazi, da se v nostalgicnem pridiganju o vsakršnih križih in težavah ohranja zdrava mera razsodnosti in pravnje doze kreganja glede na okoliščine. Če so to odlične sestavine saturnaljskega kongresiranja in pri tem še dovolj opazne, toliko slabše za opazovalca. Da pa so budna očesa neprespanih delegatov lahko kotišče materialističnih doneskov tegobi svoje lastne organizacije, nam veselo priča nemajhna praznina, ki je na vsa usta zazijala drugi dan novomeške veselice: glasovala je nekako ena kvartina udeleženi razposajencev. Kaj to pomeni, pa bralec ugani sam!

Pa saj ni, da bi si belili glave, s temi mukotrpnimi vprašanji, ki nas tako nesramno zvablajo v okrilje nekakšne serioznosti. Ostanimo raje v tisti lirčnosti bombnikov, ki si ji že od vsega začetka prizadevno pogledati v obličje, pa nas s svojim bleskom slepi in v isti sapi iluminira. Zakaj Kongres?

En sam udarec tvojega prsta po bobnu sprosti zvok in prične novo harmonijo.

En sam tvoj korak je vstajenje novih ljudi in njih pohod.

Tvoja lava se premakne: Darja Colarič! Tvoja glava se obrne: Bogič Bogičević.

In ni da človek, posebej če je mlad, ne bi verjel. V mladem jutru se je skupina najmlajših pohodnikov odpravila na pot, da bi prišla na svoj svetli

cilj. In ni jih ustavil sovrag in niso jih premamile pesmi siren, brenkajočih na temne harfe obskurantističnih ideologij. Za trenutek odložimo težke misli in si zamislimo naše pohodnike takole ob večeru: taborni omenj plapola, čudne sence se plazijo po tleh, dečki in deklice pojo kristalne pesmi in v njihova srca prihaja neizrekljivo. Tedaj pa staccato: KONGRES!!! Iz teme se prebijajo neartikulirani glasovi, ki iz črnega, anarhizirajočega sovraga preraščajo (naj mar rečemo, da gre za Aufhebung?) v ceremonialno, da ne rečem uradno uglasbljenje kongresa. Ni zastoj olimpijada najširša fronta vseh vrlih mladcev in mladenk. O ne, ne! Ni ga, ki ne bi mogel sodelovati z nami, ni ga. In mi to vemo, mi smo širokih src! V našem enotujočem klicu se prepozna vsak.

V iluminatoričnem ognju kongresa se je v svojevrstni shizi pogleda res vsakdo prepoznal, pripoznal. Se je prepoznal ali pripoznal? Naš cenjeni čitatelj, v katerega stavimo vse svoje, nemajhne upe, je gotovo že v drugem odstavku vpričnega spisa zaslučil. Da bo treba zagrabit olimpijskega bika za roge: znano pa je, da jih omenjena žival poseduje vsaj par. Treba bo torej, čeprav kislih ust, zgrabit kar oboje: prepoznanje in pripoznavanje. Kdo se je torej prepoznal? Je kdo koga pripoznal?

In že se shizofreni pogled mladca/mladenke in-

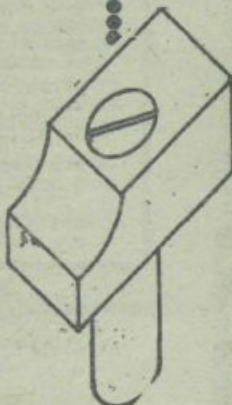
vestirajoče ozre okoli sebe: kje so bombaši, kje je Podbešek? V svojem blodnem toku investiranja, v somnambulni noči po duhamornem naprežanju komisionarjev, zre predse in tiho šepče: ta ni pravi, ta ni pravi, ta ni pravi... Bogme, ni bilo lahko, zakaj: kot poješ ti v središču zemlje, tako poje nekdo na robu severa, vzhoda, zahoda in juga! Mamljivi so njih glasovi in mladčeva investicija v svoji slabi neskončnosti vse bolj izgublja svoj stabilizirajoči klic. V kom naj se prepozna? In glej ga spaka, skoraj se je že zdnilo, ko je A. Podbešek pepeljal svoje bombaše v zadnji napad, v boj za vsakega mladca, za vsako mladenko, do zadnje kaplje krvi. Shizofreni investira-joči pogled se je sploščil, iluminatoričnost kongresa je zagorela v bengaličnem ognju, mladcu/mladenki je odleglo: tam so naši, prepoznal(a) sem jih! Premaknem glavo: RK ZSMS! Moja glava se obrne: ZSMJ. Prepoznal(a) sem se!

Najdražjemu čitatelju zdaj ni potrebno več trapiti glave s sfingično uganko o udeležbi razposajencev na drugem dnevu veselice, zakaj v razposajeni lirčnosti bombnikov smo nanjo nevede odgovorili.

In ko je padla noč, je bila olimpijada, obsojena na admiražo feniksovsko prikazen že pozabljen.

Le Gorjanci so tiho šumeli: je kdo koga pripoznal?

VPRAŠALI SMO BOMBAŠE

Čedna oprava Novega mesta nas prepričuje, da vsako bleščanje — četudi stabilizirajoče — dno bleščanje neke svečanosti, neke nadvse ču-vorne obrednosti, ki se kaj malo meni za »de-mi značaj« obreda (kot da obstaja obred, ki na delovnega zastavka). V tej lesketavi krasoti mojev, razglasnih znakov, ljubko modrih mož estave, v tej presenetljivo skrčeni pozornosti de-gatov, ki si pasejo oči in ušesa na plenarnih jah, komisijah, referatih, v vsej tej kramarski vzetosti smo poiskali nekaj »mladih ljudi«. In pač mislimo, da je vendarle nekaj na konceptu navljanja, smo banalno ponavljali ene in iste, in druge besede, ki so iskale naslovnika. Da no tudi mi mladinci, smo torej že izpričali, saj se neje ne bi mogli solidarizirati z upehanim klju-otom kongresov ZSMS, ker pravzaprav tudi mi strajamo v nenehni repetitiji. A drobne radosti, na enotni fronti zija razpoka, si nismo pustili etti in niso si jo pustili vzeti delegati. Na sklepno enarno zasedanje jih je prišla le pečica, saj od ti do večnosti veljajo predvsem druge stvari, ki magnale velike količine delegatov že v jutranjih ah na avtobuse, vlake... Tisti, ki niso pobegnili ej, preden jih je zapeljala magija mikrofona, eden so se uspeli zaplesti v vrtince črke, tisti kajti vsi so vedeli, da smo časopis) so se pred ane-zizijo molka reševali takole:

V čem se ti kaže prelomnost, tista odločilna ra-kalnost tega kongresa?

Darja Colarič, predsednica ZSMS do tega kon-gresa:

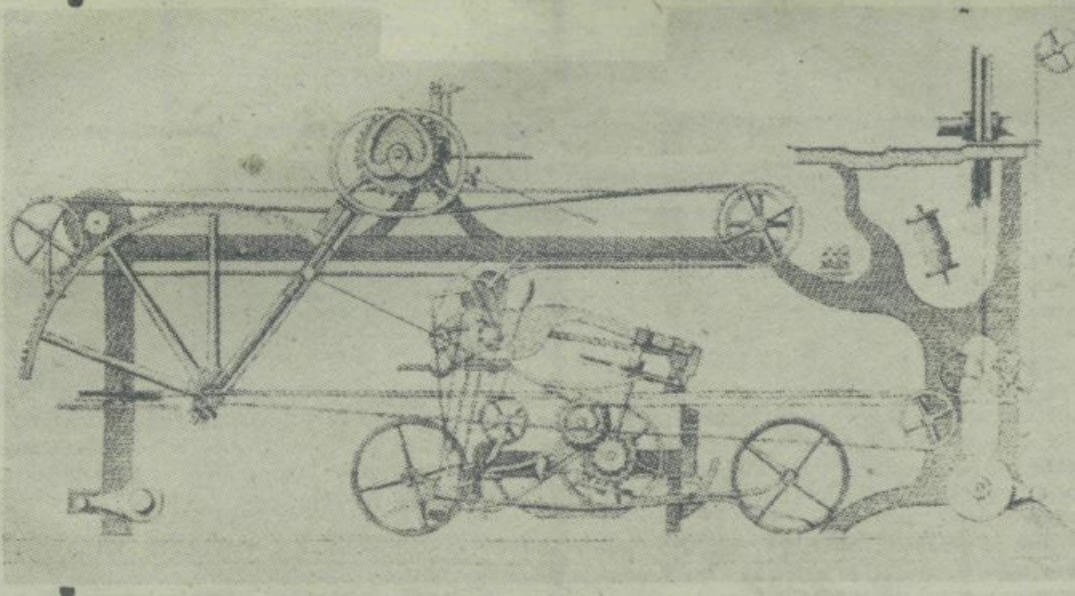
Mislim, da smo o tem pravzaprav že veliko go-rnili. Če se bo na kongresu, se pravi, na komisijah postavila problematika družbeno—ekonom-ega položaja mladega človeka, štipendijske po-ike, stanovanjskega vprašanja, vseh tistih stvari, mladega človeka danes tangirajo in hkrati na ek način onemogočajo, če se bo vse to izpostavi-š, potem bodo tudi rezultati te mladinske organi-acije drugačni. Mislim, da se je to že odražalo v referatih...

Ali je to sploh stvar kongresa kot privilegira-ega mesta reprezentacije, ki je pravzaprav pre-aknjeno glede na mesto produkcije, ki je tukaj n proizvodni proces, obdobje med kongreso-om, če se že hoče. Kongres sam kot tak je zgolj trka različnih doneskov, rezultatov...?

No, saj prav zaradi tega smo nekje dali predlog kaj, da ne bi bilo več kongresov na določena ob-obja, na štiri leta, pač pa bi to nalogo opravljale konference ali pa delovne seje.

Se pravi, da bo z razvojem funkcija kongresa adta, torej se nakazuje tukaj odmiranje kongre-ja, tako kot odmiranje države...?

No, no, no: zdaj pa že malo pretiravate, ne, vse

Kaj pa je potemtakem bistveni namen tega ljud-skega posojila? Ali gre za naknadno krpanje raz-pok v mehanizmih produkcijskih postopkov ali gre za kaj drugega...?

Naše osnovno mišljenje je, da bi bilo posojilo, splošno ljudsko posojilo namenjeno reševanju sedanjih problemov. Mladinska organizacija si prizadeva za reševanje vprašanja delovnih mest, problema zaposlovanja, za odpiranje novih to-varn, ki bi poslovale predvsem na domačih surovi-nah in katerih proizvodi bi bili namenjeni izvozu. Gotovo pa bi bilo posojilo koristno tudi za reševa-nje drugih problemov, kar pa je na dnevnem redu SZDL Jugoslavije. Razprave bodo v vseh repu-blikah, v vseh družbeno—političnih organizacijah in tudi na kongresu sindikatov. nihče ne bo dal končne odločitve o posojilu, če se predlog posojila ne sprejme v vseh okoljih, v vseh družbenih sredi-nah.

Pa vendar podpiranje posojila s strani mladins-ke organizacije ni bilo izvedeno na podlagi raz-prave, pač pa se je nenadoma pojavila vest, da se ZSMJ zavzema zanj?

Mladinska organizacija ni sprejela tega posojila niti se ne zavzema zanj zgolj forumsko, z nekega določenega organa. To so samo razmišljanja nekih mladih ljudi, ki mislijo, da bi lahko na ta način rešili nekatere probleme, ki nas pestijo.

So to tudi vaša razmišljanja?

Da, tudi moja razmišljanja, saj v času, ko imamo 800.000 nezaposlenih mladih ljudi, lahko rešimo to težavo po poti odpiranja novih capaci-tet. Vendar te odločitve ne more nihče sprejeti pred koncem izpeljane razprave. Sicer pa moramo to vse šele dobro preučiti...

+++++

Gost mladinskega spektakularnega ceremo-niala je bil tudi eminentni meščan Novega mesta, slikar Božidar Jakac, ki je zasolil v svojih odgovo-rih nekaj tako lovskih, da bi utegnile držati brez posebnega ovinka čez specifično kulturniško opti-ko, skozi katero nastopa Jakac.

Kaj pravzaprav mislite o teh kongresih, ki se po-javljajo vsake štiri leta, kaj mislite o tem periodič-nem shajanju mladincev?

Veste, kongres sam na sebi je lepa stvar, ampak kaj se naredi, rezultat tega kongresa, je važno, ne kaj se govori. V tem tudi danes doživljamo hude zadeve. Sicer pa, veste, jaz nisem imel nikoli nič zraven nikoli nisem imel posla do teh zadev. Jaz sem malar, jaz sem samo v malariji ali v moji umetnosti živel, zame je bilo samo to vprašanje.

kar je prav, ne izkoriščajte dobre volje ljudi... (smeh)

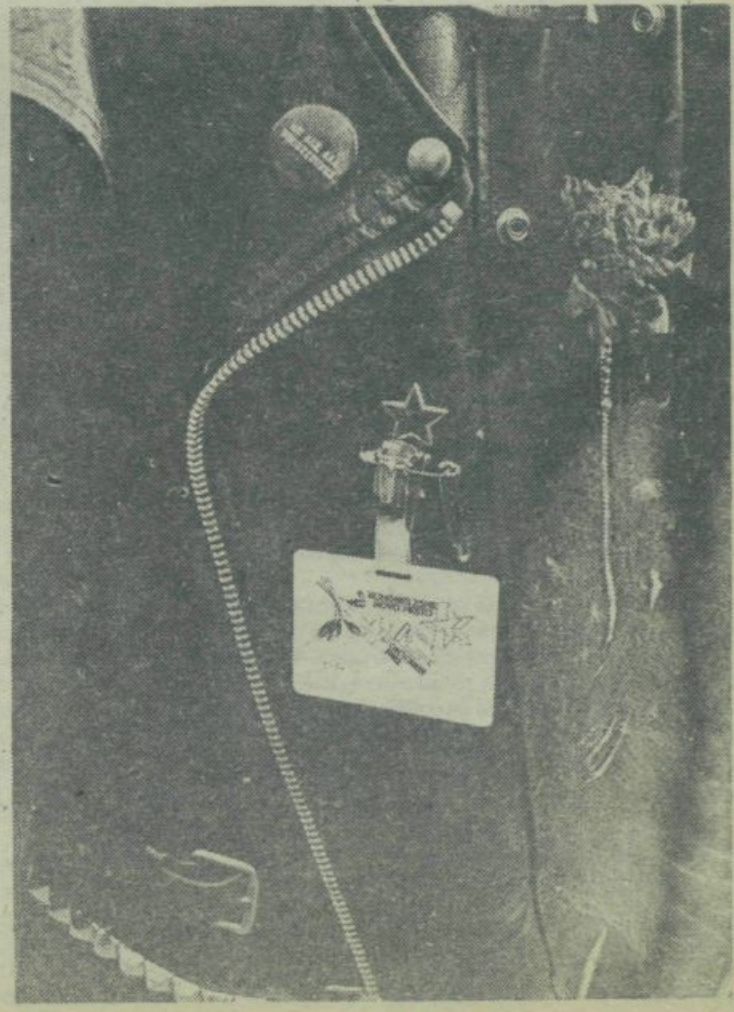
Dobro, ampak kaj boš rekla?

O tem naj reče svoje kongres. Dali smo mož-nost, da se na komisijah o tem spregovori in opre-deli...

+++++

Bogič Bogičević, predsednik ZSMJ; nas zanima tista vaša izjava, kjer pravite, da bi bilo potrebno izkoristiti ljudsko posojilo za odpiranje novih de-lovnihih mest, kamor bi potem lahko prišli mladi de-lavci. Vendar, ali ni to temeljna subverzija mehani-zmov politične ekonomije, saj bi se umestno lahko zahtevalo predvsem intenziviranje proizvodnje, ne pa razširitev delovnih mest, ki jih pravzaprav producira produkcijski proces? Ali ne bi bilo naj-prej potrebno sistematizirati, reorganizirati pro-dukcijski proces, ne pa v tem kontekstu zamenje-vati vzrokov s posledicami, kjer je odločilno nes-kladje znotraj produkcijskega procesa tisto, ki vpliva na delovna mesta?

Da, tudi jaz mislim, da ni potrebno mešati vzro-kov in posledic. Če pa gre beseda o zaposlovanju, si moramo prizadevati predvsem za produktivno, ne pa za fiktivno zaposlovanje. Ne bi smeli zapo-slititi neke generacije fiktivno, ko pa je še vedno prostor za produktivno zaposlovanje in reorgani-zacijo v združenem delu, ko pa je še vedno mož-nost za racionalno izkoriščanje kapacitet, za boljše poslovanje ali za uvajanje večizmenskega dela v organizacijah združenega dela, glede na dejstvo, da predvsem veliko število tistih OZD, ki delajo z domačimi surovinami, funkcionira samo v eni izmeni. To pa pomeni, da stroji šestnajst ur na dan ne obratujejo. Tukaj je veliko prostora za za-poslovanje.

Ampak malarji pa niste imeli nikoli nobenih kongresov, kako pa to?

Ja, smo imeli: še pred vojno. Vmes smo pa fino delali, ker je bilo v tistih časih to zelo potrebno. Tudi po vojni, ko sem bil predsednik jugoslovanskega združenja umetnikov, smo imeli včasih zelo važne razgovore, ampak aktivne. Saj niso dolgo trajali, važno je bilo samo speljati stvari. Včasih nam je uspelo, včasih pa ne.

Z denarjem je bilo takrat še težje, kot v teh sivih časih danes?

Ja, z denarjem smo imeli mi vedno težave, vedno je bilo hudo. Problem je bil vedno dobiti denar za nekaj, kar ni konkretno. Imajo pa glavno besedo vedno financarji, ali, kako se že reče, gospodarstveniki, od njihove gnade je odvisno, koliko dajo. V mladosti sem imel težave, zdaj ko sem star, je pa spet tako. Zmeraj in znova samo daj, daj, daj, dobiš pa (figo). Stara pesem. Saj ne da bi človek ne dal, ampak...

Na kongres vas pa le povabijo?

Ja, no, saj sem star meščan, hudiča, pa še častno občanstvo sem dobil, pa vsega hudiča, pa zdajle bojo spet novo galerijo postavili, mojo namreč, pa je spet »daj—dam«, ha, ha, ha...

+++++

V komisiji za politični sistem socialističnega samoupravljanja smo slišali, da je podružbljanje pri nas pogosto deklarirano, ne pa dejansko. Ampak problem je mogoče še bolj zavozlati in reči, da je že sama ta izjava o podružbljanju kot deklaraciji na nek specifičen način deklarativna, da danes ni nič radikalnosti v njej?

Irena Krivec — Izola: ... čakaj malo... tele odgovorjat... to moraš še malo premislit... no...

A nič ne premišljaš o referatih, ki jih slišiš, o tem, kar se govori?

Ne, ne vem, saj zadnje čase se pri nas vse preveč govori... ne vem... ta slika, ki sem jo jaz dobila o kongresu, ni taka, kot sem si jaz predstavljala... vse preveč je govorjenja s papirja, tisto si lahko prepisem iz Kardelja, Marxa ali kajvemkoga... ni tistega, kar mladi znamo, govoriti sproščeno in tako... Morali bi spremenit, mislim, da tak kongres ni potreben...

Borut Guzej — Lenart: Mislim, da o deklariranosti v mladinski organizaciji govorimo že od vsega začetka, odkar so prispela gradiva v OO ZSMS. Tam je marsikaj deklariranega, marsikaj že skoraj v naprej postavljenega in tu se v današnji situaciji mlad človek težko znajde. Samo gradivo mu včasih ne da možnosti kreativne vloge in razmišljanja...

Zakaj pa — po tvoje — ne daje dovolj možnosti?

Danes je to, kar se gremo v mladinski organizaciji, preveč forumsko, preveč delamo na način forumskega operiranja in skušamo vse spraviti v komisije, delegacije, skupine. Menim, da je treba dati mladim več prostih rok, da uveljavijo svoj polet, svoje mladinsko delo. Zdi se mi, da je to, kar smo se danes v razpravi na plenarni seji začeli spraševati, ali je kongres dejansko potreben, zelo velik korak naprej. Mogoče bi lahko svoje delo ocenjevali skoz manj forumski način...

+++++

V čem se ti kaže možnost, biti revolucionaren danes in v čem leži specifični novum dokumentov — če obstaja —, ki manevrirajo prav z določeno kategorijo »revolucionarnosti«?

Vlado Gerič — Izola: Ja, tole vprašanje... odgovor bo, takole, bolj subjektivističen... lahko si revolucionar, kajvem, kot športnik ali kot šolar, delavec, ali pa a la mladinski funkcionar. Ni univerzalnega recepta. Novo pa je morda samo to, da so do zdaj potisnjene stvari postavljene bolj v ospredje in bolj odločno oblikovane, bolj jasne...

Ali so kongresi glede na zgodovinski trenutek še umestljivi v svoji ustaljeni formi, ali so še vedno ustrezna oblika funkcioniranja mladinske organizacije in dela v njej?

Mislim, da je neka prelomnost zelo umetno vzpostavljena, mnogo novega od tega kongresa ne moremo pričakovat... ustreznosti so edino, če ugotovimo, da se na tem shodu lahko kaj pametnega zmenimo, potem so primerni. Srečno naključje je, da je ta kongres padel ravno v obdobje težke in zapletene svetovne in domače situacije. Nova Gorica npr. ni bila prav nič potrebna. Kongres bi bilo treba sklicati le, ko se pokaže potreba...

Slišali smo — v komisiji za politični sistem socialističnega samoupravljanja —, da je nekaj mladih podleglo antisamoupravni ideologiji birokratizma, tehnokratizma, liberalizma itd. Ali pa ni nemara že sama ta besna gonja proti vsem deviacijam pravzaprav gesta bega pred grozo lastne resnice, pred grozo dejstva, da ZSMS že sama govori z birokratskega mesta?

Ja, ZSMS in ostale institucije so že v sami svoji osnovi birokratske, ker je to pač najstarejši in najbolj učinkovit sistem delovanja in organiziranja, ki je po svoji notranji logiki birokratski.

Potemtakem so po logiki institucije ZSMS sami ZSMS — jerci naši razredni sovražniki, ker pač tretirajo tehnokracijo, birokracijo, poslovodne organe, predelavce itd. itd za razredne sovražnike?

Problem je v tem, da je birokracija produkt delavskega razreda samega in smo torej priča paradoksu, da se borimo proti samemu sebi... Institucije, ki si jih je postavil, so bile tukaj zato, da bi ohranil lastno oblast in če ima zdaj birokracija kot ena od teh institucij svoje disfunkcije, potem je to težava delavskega razreda, ne pa birokracije...

+++++

Zakaj je kongres potreben?

Igor Kramberger — Maribor: Ja, kongres je potreben, ker ga lahko izkoristimo zato, da začnemo v programske usmeritve določene sklepe in priporočila, kar je koristno zaradi tega, da se lahko nanje sklicuješ. V toliko imajo ti dokumenti neko

težo, da se lahko v političnih diskusijah na nekaj skličeš, da ne stojiš kot individuum pred nekim forumom, pač pa imaš za sabo neki političen dokument. Organizacijska oblika takih razprav pa je že drugo področje...

V čem je družbena relevantna kongresov natančno v njihovi repeticijski formi, kjer se reproducirajo skoz mehanizme rituala — v čem je njihova temeljna funkcija, poleg te, seveda, ki si jo že navedel?

Positiven moment takih kongresov sem že omenil, obstaja pa še druga stran, ki jo omenja Roza Luxemburg v nekem članku o ruski revoluciji, da mora birokracija vsake toliko (z)brati eline delavce, da potrdi svojo nujnost. To pa je ta druga možnost, ki je najbrž skrita v nujnosti repetitije, kjer je predvideno, v kakšnem ciklusu se stvar pojavlja, na kakšno določeno dobo.

Vendar se institucija ZSMS v tem zastavku perpetuirava prav kot institucija, dasi nenehno obračunava s tistimi konstitutivnimi deviacijami, ki so — bi rekel — notranje sami produkciji institucionalnega diskurza, se pravi, s forumskim delom, birokratizmom itd. Ali se ti ne zdi, da tukaj ZSMS govori z mesta svojega lastnega simptoma, z mesta svoje potlačene resnice?

Ja, zdaj ne vem, mogoče sem za vas, ki ste bolj »lakanovski« usmerjeni, tudi jaz »mlajši marksist« in lahko pride do nesporazumov med nami. Mislim, da je to nepotrebno... pač pa bi takole rekel: v tej institucionalizaciji je res skrit nek problem, dosti pa bi bilo doseženo, če bi bila omogočena neka malce anarhična opozicija v diskusiji in to na ta način, da bi bili lahko tudi njeni miselni momenti zaobseženi v sklepih. Treba pa bi bilo omogočiti tej opoziciji izrazito enakopraven položaj, kot naprimer Lenin Aleksandri Kolontajevi. Že to je neko mesto zdravega dialoga, ki potem daje neki smisel zadevi, ne? Če pa tega ni, pa je tudi sama institucija kongresa zrela, da jo odpravimo.

Kako je mogoče biti danes revolucionaren?

Za mene kot teoretskega delavca, recimo tako, da se otreseš sestankov, sprejemanja sklepov, pisanja programov, manifestov, samoupravnih sporazumov in s tem radikalno prečineš in rajši prevečeš ali napišeš eno knjigo. Če s to knjigo dosežeš

deset ljudi in jih prepričaš, to je z moje pozicije ta hip nekako nujno... Mogoče bi bila zaostrena poanta o kongresu tale, da manj hodimo na kongrese in več delajmo.

xxxxxx

V čem je zajeta družbena vloga kongresa in kako si kongres danes pravzaprav še išče svoj slihi, kje išče utemeljitev svoje potrebnosti za mlade?

Lidija Kosi — OK ZSMS Ljutomer: Kongres mogoče res ni potreben vsake štiri leta, potreben pa le je, da se mladi najdejo, zbirajo, povejo, kaj jih muči, mogoče kaj spremenijo, zboljšajo. No, res pa je, da se tukaj zbirajo bolj nekako formalno, na prisiljen način... ne vem...

Tatjana Pinoza — medobčinski svet ljubljanske regije: Mislim, da mora eno obdobje človek imet, da potem pregleda določeno delo, a razumeš? Kongres bi moral biti res deloven, ali smo naredili, kar smo si začrtali in tako. Sicer pa, nikoli nisem razmišljala o kongresih kot takih. To vsekakor ne sme biti manifestacija...

Janez Arhar — OK ZSMS Logatec: Oh, no... Jaz mislim, da je kongres le kongres, vprašanje je, če je res umestno, da se dogaja vsake štiri leta, vprašanje je, če se vsake štiri leta zgne toliko problemov, da jih je potrebno obravnavati... kakšnih revolucionarnih zadev kongres ne bo ugotovil, to gotovo ne!... tudi če gremo pogledat usmeritve in statut, saj ni posebnih novosti...

Kako je mogoče enotna fronta mladine, kako se vzpostavlja frontna enotnost, če pa se nenehno prezentira ravno specifična, nezvedljiva različnost mladinskih interesov, ki se jih ne da utopiti v enem samem momentu gradnje na eni fronti? Katera je tista ključna zasnova te frontne strukture?

Janez Arhar: Delo. Avto mora imet motor. V vsaki sredini, na vseh področjih mora biti nekdo, ki bo fural zadevo. Če eden stvari ne bo forsiral, bo propadla.

Tatjana Pinoza: Mi dolgo nismo vedeli, kdo je pravzaprav ZSMS, zdaj pa smo prišli do tega, da je član ZSMS tudi tisti, ki naprimer hodi v letalski krožek, pa ga zato ni na sestanku OO ZSMS. In v tem vidim jaz to frontnost, v tej aktivnosti... ne

smemo delat nekaj selekcij... enotna je — lahko rečem tako — metodologija, ali karkoli skoz katero se oblikujejo različni interesi mladih ki pa jih ne smemo zvajati na en imenovalec.

Lidija Kosi: ja, ne vem, kako je zdaj to... če gledamo fronto mlade organizacije, ja, moramo nekje poiskati, to je nujno... čeprav ne vem, če je mogoče najt to enotnost fronte...

Kako je danes mogoče biti revolucionaren?

Lidija Kosi: Tako, da nekaj narediš, da nekaj spremeniš — z dejanji. Mi pa smo vsi še preveč samo v besedah, ostajamo samo pri sklepih...

Tatjana Pinoza: To, revolucionarno, to je Trubuna, a ni tako? (—) To je danes jebeno. Včasih je bilo to lažje, imel si puško, pa konec. Tukaj pa se gre za izmenjavo stališč in ti moraš biti trmast in vztrajen... To je revolucionarno, vztrajen brez puške...

Janez Arhar: Hja, za nekatere je to, da danes samo govoriš... Zame pa je dejavnost na športnem, na kulturnem polju... Kaj bi rekel, sto ljudi sto čudi, mal je treba biti neumen, pa gre... preveč je profesionalnih revolucionarjev...

Zakaj mlad človek ne zaupa več ustaljenim oblikam delovanja ZSMS, kot smo slišali na eni od komisij? Zakaj ima odpor do sestankov, forumov itd.?

Janez Arhar: Vodstvo ima vpliv na mlade, če bi vodstvo pravilno zastavilo, lahko pritegne ljudi bo šlo. Recimo v mojem primeru: jaz organiziram sestanek za prostovoljno delo v različnih gostilnah, takole neformalno, pa je kar nekaj mladih navdušenih zanj. Če bi se zbirali v neki za to določeni sobi, bi bilo pa obratno — v to sem prepričan...

Lidija Kosi: Ja, sestanki so še vedno nekako preveč prisiljeni, niso sproščeni tako, da bi mladi pritegnili, preveč je samo govorjenja in mlad človek izgublja voljo do takega dela... ne vem, kaj bi še rekla, no...

xxxxxx

Na komisiji za kulturo je Marjan Ogrinc nekoliko razburil prisotne s svojim nastopom, kjer odločno uveljavlja mesto rock godbe v polju preživljanja prostega časa. Videli smo, da ste reagirali dokaj averzivno?

Bora Marković — JLA: Prizadelo me je stališče, da ZSMS od socialistične revolucije nima več kaj pričakovat, da je to stvar tistih, ki so jo izbojevali — prosim, tako sem jaz razumel... Drugo mene je prizadelo, da se mladinska organizacija ukvarja s šolanjem političnih kadrov... to vsekakor ni res... Ne strinjam se s tem, da je ZSMS okostenela v svojem funkcioniranju, saj ima metode za delo v samoupravnem sistemu... Saj mladine lahko delujejo na vsakem področju, kjer hočejo...

Irena Rejec — Koper: Zdelo se mi je, da Marjan, ali kaj je že tale Ogrinc, ni imel ravno vsega prav. Obsojal je neke napake, mislim pa, da je tudi sam preveč govoril, ni pa nakazal enih rešitev. Prav gotovo je napad na mehanizme ZSMS od neke mere upravičen, ne morem pa se strinjati vsem, ker dopušča le dve možnosti: »za« ali »proti«. Vedno pa obstaja en kompromis... Elitna kultura in množična kultura... v tem je pretiraval... iskat je treba neko srednjo pot, vmesno pot...

Franc Kržan — svet zveze pionirjev: ZSMS mora imeti več posluha za ustvarjanje mladih, s katerim se do sedaj ni preveč srečevala... Ogrinc je skušal ponuditi širino, ni pa dal alternative. Moral bi seveda napeljati na to, da bi tudi v OO ZSMS več razmišljali o tej zvrstni obliki glasbe... Čisto vse, kar se dogaja na področju punka, res ni slabo. Tukaj je prilika za ZSMS, da se izreče o tej zadevi. Vključiti pa mora vse mladince...

Urška Čop — Maribo: Marjan je hotel bit zelo udaren in za nekatere je tudi bil. Očitno je dosegel, kar je hotel. Punk je sicer nakazal določene akutne in aktualne probleme, to je pozitivno. Napadel je oddajo, ki jo vodi Radio Ljubljana in tednik Mladina (od 1—5); moti pa me, da je apriorno proti »klasični kulturi« — zdaj, kaj je to »klasična kultura«? Dopuščati je treba več glasbenih zvrsti in ne smemo obstat pri eni sami... Tudi RS končno ne pristaja le na eno glasbeno zvrst. V vsaki je nekaj dobrega, lahko pa tudi solata, potrebne so razlike...

Kongresi so ciklusni in že samo to drobno dejstvo nas navdaja z veseljem, da so v sebi sklenjeni in da tihotapijo v svojo strukturo zaprti (incestuzno) ekonomijo, kar bi pač pomenilo, da vedno znova vstajajo od mrtvih in se pokopavajo, da lahko oživljajo. Circulus vitiosus mašinerije kongresoidnega ceremoniala lahko zadoži svoje mladce tako silovito, da je vsak preboj prepovedano dejanje in zato nemara tudi ni mogoče: s tem pa najlepše pokaže utopizem radikalnega podvzema znotraj specifične ekonomije, ki obvladuje kongresiranje ZSMS. To pa ve tudi znani ljubljanski novinar Tomaž Gorenc:

Govori se, nenehno se govori o politiki zaposlovanja, odpiranja novih delovnih mest itd. V resnici pa bi mladinska organizacija storila mnogo več, če bi razrešila vozle okrog brezposelnosti in podpore. Po današnji zakonodaji je namreč tako, da mlad človek dobi posele oz. podporo za brezposelnostne šole, ko je bil enkrat devet mesecev v službi. Če pa tega ni zmožen dokazati, pade spet del socialnega bremena na njegove starše. Preveč je na nek način iluzorno zahtevati »dajmo, zaposlimo mlade ljudi«, če pa ne poskrbimo za ta moment brezposelnosti, za to doseganje pravice za podporo... Drugo, v programskih dokumentih je beseda o podstrešnih stanovanjih, ki da so primerna za bivanje (adaptirana, seveda). Gradbene zakonitosti pa so neizprosne in včasih stane prenova podstrešnega stanovanja več kot bi si mislil, saj je treba renovirati vso instalacijo, kar pa ni majhna reč... Jasno pa je, da je utopizem pričakovati, da bomo pa zdaj vsi mladi stanovali na podstrešjih... Štipendijska politika: štipendije so absolutno prenizke in tudi valorizacija ne prinese dviga štipendij za več kot petdeset jurjev, zato o tem ne moremo govoriti na tak pavšalen način.

4 DRUŠBA kd(1) družbeno nevarnost

7 DRUŠBA VERNI...ni tako družbeno nevarno oprostitiv

7 NOGOMETNI DELAVCI KLIŠE TUDI pa bi morali re ustofno-klov tobi oprostitiv vel nogometali

8 JAVNOT JAVNOT je dolejš vedno posledale okoli oprostitiv prete

8 NOGOMETNI JAVNOT pa so bili nogometali oprostitiv stoti...

8 SENAT FUNKCIONARJI so bili bolj upravičeni to sločila, kot no-pohvala gunatoli

8 JAVNOT FUNKCIONARJI so bili dolejš, nemato sločila, pohvala doletni le kritike

8 DRUŠBA DELAVCI so delali roč stizna pohvala kritično...

8 DRUŠBA "K" TUDI je ustofno... rohvola

Sodnikom je v njihovi segregativni poti navzdol uspela gesta diereze: različite množice nogometnih delavcev na nogometne in funkcionarje. Prvim gre zahtevek kazni, drugim zahtevek oprostive. Toda cinizmu senatorjev to še ni dovolj: funkcionarjem je potrebno podeliti še pohvalo. (Če se že niso uvrstili na stran grešnikov, marveč pravičnin, jim to seveda konsekvantno pripada.) Sedaj smo torej v nulti točki sodnega postopka, ki se nadaljuje, to pot v obratni smeri:

V gibanju navzgor imamo opravka le s tremi instancami, namesto s petimi. Izpade ravno trud z izmečkom: z nogometali. Funkcionarjem pripada pohvala, da so kljub kritizertvu, delom pod pritiskom itd., vendarle pridno delali in to ob najmanjšem razsipanju družbenega premoženja. Blodni krog je sklenjen, vsak je dobil svoje. Če nogometali niso bili kaznovani, je to pač prednost izmečka: v svoji precizni formalnosti jih sodni postopek ne more, v isti gesti, izvrči in obravnava. V spoju političnega pragmatizma avtomata in avtonomnosti prava, pa vedno pride do kratkega stika: javni tožilec »je že najavil, da se bo na izrečeno sodbo pritožil.« Obe instanci sta vmeščeni v krog, ki se čudno spovdija v Moebiusov trak. Toda obema je nejasen tisti prehod iz ene v drugo: kdaj bo avtonomnost prava zahtevala poseg v pragmatiko sodnega avtomata (primer NK Rudar), oziroma, kdaj bo sodni avtomat zadel ob avtonomnost prava, ki bo prestrašena zahtevala ustavitev njegovega teka (primer KK Olimpija).

V to nevrvalgično točko pa se vmešča naša možnost branja njune, sicer tako trdne, tako celostne, celovite, cele sprege.

FUJ SUDIJA

FUJ SUDIJA!!!

Tovariši in tovarišice, v našem socialističnem samoupravnem sistemu sodstva, katerega prva, najvišja in edina skrb je varstvo pravic družbe (torej delavcev in delovnih ljudi), se pač ne more zgoditi da ne bi bili krivi pravično kaznovano in nekrivi pravično nagrajeni.

Storjeno je bilo kaznivo dejanje. To sproži zahtevo po tistem formalnem postopku, ki naj razdeli državljane na krive in nekrive, na tiste vredne kaznovanja in one vredne pohvale. V vnanosti te dierečne geste pravni diskurz hrope o svoji avtonomnosti, toda v njeni notrini se sliši glas sodnika: senat je dolgo razpravljal o sodbi... storjeno je bilo kaznivo dejanje... vendar... poleg tega... sicer pa... po mnenju senata... čeprav... senat je še menil.... bla... bla...bla...

Oprostilna sodba za funkcionarje NK Rudar

Proč sodalike bi morali nogometali, ki so dobivali pravične dohodke - Tožilac se bo pritožil

TITOVO VELENE, 13. oktobra - Tožilni senat volonjstnega sodišča je po dvanajsti obravnavi izrekel oprostilno sodbo na 49-letnega ljubljanskega klobiča, 31-letnega Franca Bratca, 36-letnega ljubljanskega klobiča in 31-letnega Matjaža Kragina, ki so bili obtoženi kaznivega dejanja razpisovanja za študentske družbenega promocijske. Filtrali pa so klobiča ljubljanskega na ta sosesce spona za medvedjuno impregnacije z drvinami.

Proč sodalike bi morali nogometali, ki so dobivali pravične dohodke - Tožilac se bo pritožil

Proč sodalike bi morali nogometali, ki so dobivali pravične dohodke - Tožilac se bo pritožil

Proč sodalike bi morali nogometali, ki so dobivali pravične dohodke - Tožilac se bo pritožil

SREČKO ŠROT

obvestilo

Ljubljana, 26. oktobra 1982 (TRIBUNINA PREZA)

V prejšnji, se pravi, v številki 1—2 časopisa Tribuna je bil objavljen članek z naslovom »Svetle tradicije«, ki ga je spisal premalo znani slovenski žurnalist Boštjan A. Pirc. Vsem zainteresiranim Boštjanom Pircem sporočamo, da nimajo nika-kršne zveze z dotičnim člančičem. Kolikor pa po vsej sili skušajo vanj uvoziti instanco svojega imena, pač priznavajo, da nimajo osnovnih razredov materialistične analize za sabo. S tem zgolj priznavajo, da so njihove pozicije druge pozicije in je torej vsako distanciranje/identificiranje zgolj stvar njihovega lastnega stojišča. Le-to pa nikakor ni stojišče prispevka, zato direktorji in predde-lavci agro-press institucij gotovo niso karkoli že zavozlani v prispevek. Tukaj se konča, ker nas to pač ne tangira več.

SLOVENSKI MIL

AD INSKI KONGRES

soboto in nedeljo je bil v lepem Novem mestu kongres Zveze socialistične mladine Slovenije, ki se ga kot predstavnica pionirske organizacije spaj s svojimi tovariši iz šole udeležila tudi jaz. Mi je zelo všeč, še posebej koncert modernih tamblov rock glasbe, ki se je odvijal popoldne. Dodatek resnemu delu kongresa. Moram poudariti, da so tudi člani teh muzikantskih skupin vzeli svojo nalogo, saj so dovolj dobro zababobčinstvo, ki se je v velikem številu nabralo na odrom. Gotovo bi mi kak zagret organizator kdaj zdaj očital, da nisem dovolj prizadevna pri ravljanju svojih delegatskih poslov in dela, ampak zdi se mi, da je tudi rock koncert dovoljšna izkazovanja zavesti. Še posebej, ker je bil kongresu ZSMS!

Sploh pa mislim, da pri teh organizacijah — mislim tudi pri naši, pionirski — premalo gledajo na želje, na želje nas članov. Sestanki, ki jih imajo na šoli v okviru pionirskega odreda, so precej dolgočasni in tudi brat, ki hodi v elektro šolo, pravi, da ni pri njih nič boljše. Mogoče bi morali mladinci najprej spremeniti kaj v tem delu njihove organizacije, še posebej, ker članes že dosti mladih zanima za rock. Zato sem vedno zadovoljna, da so se organizatorji potrudili in priredili tak dogodek. Drugače pa, kar se ti samega kongresa, ne morem pravzaprav povedati nič posebnega in se bojim, da ne bom preizivna. Kajti spremljala sem samo začetni del kongresa, kjer so delegati potrjevali neka stališča, ki jih je predlagalo predsedstvo za rdečo mizo. Mi pa — od tistega, kar sem uspela slišati v meni najljubšem jeziku — sem dobila občutek, da teče gladko in tako je najbrž tudi za vse najboljše. Mislim, da ni prišlo do nobenih nasprotovanj, ker delegati dokaj enoglasno strinjali pri predložitvi. Zanima pa me, kako to, da pridejo na kongres vojak?

K odgovorila sem si kar sama, ko sem vso stvar premislila. Saj so vojak tudi mladinci, ki tako dobro zastopajo svoje vrstnike v vojaških enotah kot prenesajo vse, kar se tukaj dogaja. Na videz sicer zmeraj lahko tudi drugače, da namreč delegati ne povejo svojim kolegom, kaj pomembna se je sklenilo, vendar so po mojem to posamični primeri. Najhujša napaka kongresa pa je po moje prav trajanje, saj je le redkokateri traja več kot eno uro. Smilijo se mi le ostali, ki pa so to morali spremljati, zato pa so se toliko bolj razživel kake, na prireditvah ob kongresu. Zdi se mi, in to mi je bolj, da to ni najprimernejši način, je pa mogoče res slavnosten.

Karmen Vogrič, 6.a razred
Osnovna šola »Bratov Blance«
Preddvor

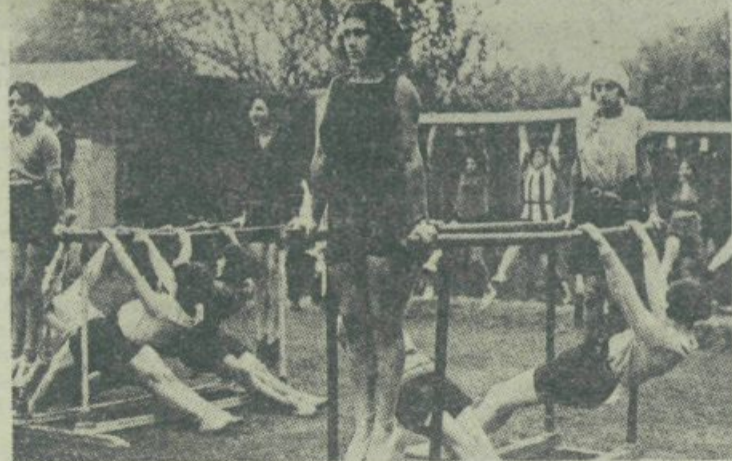
O KONGRESU

MOJI VTIŠI

Ker sem učenec šestega razreda, se dobro zavedam, da sploh ni več tako daleč tisti trenutek, ko bom tudi jaz stopil v vrste socialistične mladine in se s tem pridružil boju za boljši jutri. Verjamem, da je mogoče aktivno spremeniti vse tiste nepravilnosti, ki se pojavljajo v naši samoupravni družbi. Dobro vem, da pot do tistega »jutri« gotovo ne bo lahka, vendar se zavedam, da sloni ta težka naloga tudi na naših — mladih — hrbtih. Res je, da sicer še nismo prav nič navajeni borbe, ampak vsega se je mogoče naučiti, če si le iskreno želiš in tudi delaš za to. Sledil sem delu kongresa, pravzaprav poročilom na prvem zasedanju (mišljena je gotovo prva plenarna seja — op. ur.), čeprav so bili zame govori nekoliko pretežki. Kljub zapletenemu jeziku in mislim, ki so jih pripovedovali na govorniškem odru, pa vseeno opazujem le majhno zanimanje delegatov za izrečene besede in se temu čudim. Zakaj? Mladina iz vse Slovenije, ki se je zbrala na tem kongresu, je po mojem mnenju dolžna pazljivo poslušati in spremljati potek dela na svojem shodu, ker drugače pač ne more dosledno sodelovati — en način sodelovanja je tudi že samo zbrano poslušanje. Drugače pa me je motilo, da so bili nekateri delegati kot odsotni, ker so dvigovali roke nekako avtomatično in s tem po moje niso vedno izrazili vsega, kar so v resnici čutili. Zdi se mi, da sploh ni bilo vprašanje, ali se kaj, kar so predlagali predsedujoči in predsedstvo, potrdi z dvigom rok ali ne.

Imel sem tak vtis, kot da je vse naprej določeno — sicer pa, če sem odkrit, to je prisotno tudi pri naši pionirski organizaciji, posebej pri kakšnih proslavah, ko je že določeno, kdo bo kaj recital — in to dolgo vnaprej, da se imajo čas naučiti. Ampak to je, če dobro premislim, najbrž nujno, drugače bi kongres ali proslava ali karkoli že ne moglo potekati po zamišljenem načrtu. Ne morem sicer reči, kaj so moji starejši kolegi (če me imajo za mlajšega kolega, seveda) sklenili, ker nisem prisostvoval tistim komisijam, saj jih je bilo preveč, pa tudi nisem bil zadolžen za kaj takega, lahko pa rečem, da je kongres tekel v mirnem in prijateljskem vzdušju. Spoznal sem tudi veliko novih prijateljev in mogoče je bistveni cilj tega kongresa tudi v tem spoznavanju. Drugače osebno nimam kaj posebno dosti prilik za taka srečanja, ker se starejši nekako nočejo družiti z nami — vsaj na naši šoli je tako. Zdaj bi sicer lahko končal, moram pa še napisati, da se takih kongresov še večkrat želim udeležiti. Ko bom starejši in bom lahko tudi sam dal svoj prispevek kongresu, pa bom lahko tudi bolj aktivno sodeloval pri poteku kongresa.

Darko Pahor, 6.c.
Osnovna šola »Bratov Blance«
Preddvor

Slovenci ne dovoljujejo razlaščenja

Gradnja stanovanjskih in drugih objektov na obdelovalnih površinah je naša starodavna šega. O takih stvareh se je vedno veliko pisalo in polemiziralo, vendar to praviloma ni preprečilo gradnje na njivah in travnikih, čeprav smo se že nešteto formalno izjasnili za dosledno zaščito le-teh.

Trenutno je aktualen primer gradnja blokov za delavce Rudnika urana Žirovski vrh v Gorenji vasi, sredi, večinoma, melioriranih travnikov na Blatih. O tem je bilo že veliko napisanega, predvsem v Sobotni prilogi Dela se je o tej gradnji dolgo polemiziralo v Poštnem predalu 29. V Gorenji vasi, na obisku pri tovariših Francu Pintarju in Francu Stanoniku (na njuni zemlji se je gradnja začela), pa smo ugotovili, da zadeva še zdaleč ni bila predstavljena, kot ji gre. Najprej, prizadeti kmetje niso imeli možnosti, da bi predstavili vse svoje argumente. Tako je, recimo, Delo zavrnilo pismo tov. Pintarja z dne 12. 10. 1982, ker naj bi se »oddaljilo od izhodišnega vprašanja in se zohotilo na osebne očitke.« Tudi tov. Pintar je povedal, da ga je iskala ekipa TV-Sarajeva, vendar so jim na občini pojasnili, da je nedosegljiv. Most, čez katerega bi morali iti, da bi prišli do Pintarjeve in Stanonikove kmetije ter spornega zemljišča, pa je menda blokirala marica ljudske milice.

Obstaja še ena stvar, ki še ni bila objavljena. Tovariša Pintar in Stanonik sta prepričana, da je za gradnjo blokov sredi travnikov v veliki meri odgovoren tov. Zdravko Krvina, sekretar Zveze sindikatov Slovenije, ki živi v Gorenji vasi, in ki je pri izbiri lokacije skušal uveljaviti svoje osebne interese (kar sta poskušala argumentirati v pogovoru, ki ga objavljamo v nadaljevanju). Preden pa preidemo na pogovor, bom zaradi boljšega razumevanja delno pojasnil zgodovino sporne gradnje.

Pintar: »O zidavi se je začelo govoriti... Povedal bom tako kot je bilo. Najprej je tovariš Krvina povzel misel, da bodo sredi Blat bloki stal. To je bilo približno sredi aprila ali maja 78.«

Tov. Pintar se je potem v imenu Zadružnega kmetijskega odbora pozanimal pri Občinskem urbanističnem uradu Škofja Loka, ali ta izjavo drži. Tam je izvedel, da predlog gradnje predvideva pozidavo Vršanja, pobočja zahodno od centra vasi. Kmetje, ki bi pri tem izgubili zemljo, bi dobili nadomestno na Gorenjskem polju, torej na ravnini, ki je primernejša za obdelavo. Seveda so bili s tako solucijo kmetovalci zadovoljni.

Julija istega leta je bila javna razprava o novelaciji urbanističnega programa za obdobje 1980/85. Kmetje se zaradi obilice dela v tem času sestanka niso udeležili, prepričani, da bo obveljal prvotni predlog urbanistov. Na sestanku je bilo torej skupaj z urbanisti le 16 ljudi. Na predlog članov sveta KS Gorenja vas je bila ustanovljena posebna komisija, ki naj bi za gradnjo stanovanj našla boljše lokacije od predlagane in našli so jo na Blatih.

V Gorenji vasi so zoper to rešitev nastopili kmetje in tudi predstavnik Zemljiške skupnosti se je zavzemal za gradnjo na, za kmetijstvo manj primerni, zemlji, torej ne prej predlaganih pobočjih.

O pozidavi Blat je potem razpravljala Kmetijski odbor na sestanku, ki so se ga poleg domačinov udeležili tudi kmetje iz širše okolice; vsi so bili mnenja, da je treba obdelovalne površine ohraniti. Nekateri (npr. tov. Pintar) so bili celo pripravljeno za gradnjo brezplačno odstopiti manj kvalitetno zemljo. Napisali so vlogo na Zemljiško skupnost, zadrugo in občino, ter zahtevali sestanek z urbanisti.

Do tega sestanka je prišlo oktobra 1978, vendar sta predstavnik sveta KS in urbanistov dala kmetom vedeti, da ne bodo ničesar dosegli. Samo delegat zemljiške skupnosti je menil, da še ni vse izgubljeno...

TRIBUNA: V časopisih, predvsem v Delu in v Kmečkem glasu piše o problematiki...

PINTAR. Ja, tam je bilo narobe napisano.

T: Narobe?

STANOVNIK: Ja, ni resnično. Tam pišejo, da so bili bloki planirani že prej.

P: Pišejo, da so bili planirani že pred letom 78. Jaz sem bil član sveta KS in o gradnji blokov ni bilo nobenega govora. Res je, da so nekateri že tedaj predvidevali, naj bi Gorenja vas postala velik kraj, mesto, in da bi bilo potrebno v ta namen zgraditi najmanj 370 stanovanj zaradi rudnika.

T: Kaj ste o tem mislili vi?

P: Jaz sem bil že tedaj proti. Bil sem mnenja, da to ni potrebno.

T: Je bil na sestanku prisoten kdo iz rudnika?

P: Ja, pogovarjali smo se s tedanjim direktorjem rudnika, ki tudi ni bil za gradnjo blokov, češ da so predragi. Poleg tega je menil, da je dovolj delovne sile na področju Poljanske doline in Žirov ter da bi bila za rudnik veliko bolj sprejemljiva individualna gradnja, za katero naj bi rudnik nudil posojila svojim delavcem s stanovanjskimi problemi. Na ta način naj bi se gradnja raztegnila po celi dolini, kar bi bilo za kraj dosti manj boleče, kot je to sedaj. Pa tudi delovna sila bi bila dosti bolj vezana na rudnik.

T: In kako da so se potem interesi rudnika tako spremenili?

P: Potem je prišel novi direktor, takrat je bil še namestnik, pa mu je šlo najbrž za funkcijo. Vsekakor je forsiral, da je edino blokovna gradnja primerna in si je na občini zagotovil podporo.

T: Obstajalo je več predlogov...

P: Bili so trije predlogi, ampak ne, gotovi so se odločili, da moramo najprej uničiti ravnino, ravno tisto, čemur smo se kmetje najbolj upirali. Veste, obiskali smo prav vse: bili smo na komiteju za kmetijstvo, bili smo na Ustavnem sodišču, na IS, pa nas niso hoteli nikjer upoštevati. Od zunaj se to vidi drugače. Ampak, to so domačije ki so najbolj »gor plačale«. Že v vojni; oba (s Stanonikom, op.p.) sva bila aktivna borca. Po vojni je bilo tu najmanj delovne sile, tako da smo morali res garantirati, pa smo tudi na zemljo bolj prirasli. Sicer pa smo po vojni z davki, obvezno oddajo to zemljo najmanj že trikrat odkupili. Zdaj, ko je le nekoliko laže, ko smo se mehanizirali, ko smo mislili, da bomo začeli na jesen življenja normalno živeti, pa zaradi nekaj bedakov takole!

T: Ves čas omenjate neke posameznike.

P: Vam bom čisto naravnost povedal: tov. Krvina si je zadal nalogo, da se tam (na pobočju op.p.) ne bo gradilo, ampak se mora na tej strani.

T: Je bilo to samo njegovo mnenje?

S: Samo njegovo.

P: Trije so si to zamislili: predsednik sveta KS Kosmač, Krvina in pa Brenc. In Novak.

S: Pa Klemenčič.

P: Klemenčič je potem samo ploskal, ker mu je pasalo. Glavni so bili ti štirje.

T: Kakšne koristi pa imajo od tega?

P: Da bo tam mir. Saj je bilo to že prej. Npr., ko je hotel zraven Krvine njegov sosed graditi, je rekel (Krvina, op.p.): »Men se ne bo noben za vrat

T: Torej interes nekega funkcionarja

P: Ja. Saj se je pokazalo. Mi smo šli potem na zvezo za varstvo okolja in oni so se žrtvovali, da so šli pred četrto sejo skupščine na občino, da bi se pogovorili o tej zidavi. Prosili so, naj občina predlog o razlastitvi umakne in se vrne na stari predlog (gradnja na pobočjih). Tudi Krvina je bil tam, po uro in pol dolgem prerekanju mu je tov. Jelka Kraigherjeva rekla: »Zakaj pa ravno Blata pozidat?« Pa je rekel: »A mislite da bom jaz jesen življenja in zasluženi pokoj v kakšnem šundru preživel?« Je rekla: »Zdaj si pa pokazal!«

T: Stanonikova žena: Pa saj niti ni bilo mišljeno pozidati tisto področje.

P: Ne, saj tudi kmetje nismo za to, da bi se pozidalo tam, če je prav pobočje, zato ker so tam kmetije in okolico kmetij pozidati ni gospodarno: Mi smo za to, da se pozida Vršanje, kjer ni kmetijskih objektov, pa tudi površine niso primerne za strojno obdelavo.

T: Predlog je bil zavržen, češ, da je teren pre-majhen?

P: Pa ni, meri 6 ha!
T: Zazidujejo 2,5 ha?
P: Ja, za toliko so zdaj zrihtali.
S: To je samo začetek.
P: Drugo leto bomo pa spet na sodišču, smo sigurni!

T: Zakaj niste v člankih v časopisih omenili tov. Krvine?

P: Mi smo se temu malo izogibali, bili smo sigurni da ga ne bodo omenili.

T: Tov. Šlamberger, novinar Dela, v svojem članku omenja »posameznike in neformalne skupine ter »privatne interese«, s čimer misli vas.

P: Ja, tov. Šlamberger me je tam notri tudi malo »požajfal«, da se borim za osebne koristi. Zaradi te zemlje bom vseeno živel, znam skromno živeti, ni pa prav; če so naše generacije čuvale ravnino, zakaj bi morali mi delati drugače? Če bi šlo za sina ali hčerko, bi jima tudi ne pustil graditi! Pa saj sem jim ponudil, brezplačno, tri ha moje zemlje, samo da bi pustili ravnino, da bodo lahko tudi prihodnje generacije kmetovale.

T: In kaj so odgovorili na ponudbo?

P: Rekli so, da ne, da ni časa za načrte. Pa sem prepričan, da bi se dalo rešiti tudi ta problem, če bi le bila volja. Prepričan sem da bi delavci raje ostali še nekaj časa v barakah, pa se potem vselili v sončna stanovanja, kot pa šli takoj, pa v meglo in mrz. Saj vemo, kako je danes, koliko bo stalo ogrevanje!

T: Glavni argument za gradnjo na Blatih je cenejša gradnja?

P: Ja, pa sploh ni cenejša. Ravno včeraj sem čunal, najmanj 1600 l nafte gre na dan.

S: Pa še nič ni narejenega!

P: Ja, ne morejo še začeti zidati. Če bi got gmajni, ki sem jim jo ponudil (so še druge zrav najmanj 10 ha je take površine), če bi šla zjut dva kmeta z motoriko gor, pet kmetov pa za nj s traktorji, po desetih urah buldožer lahko zač delati. In gotovo je v dveh dneh terasa za pet k kov narejena. Tukaj na Blatih pa se od 21. se dovažajo pesek, zaposlena sta dva bagra, fergus trije ali štirje težki tovornjaki in dva buldožer Samo humusa, tistega, ki so rekli, da ga ni nič, okrog 2500 m³. Tri metre in pol v globino kopajo, odvažajo in drugo navažajo (pesek). Po tega pa je podlaga na pobočjih trda in bi lah imela vsaka stavba klet, tukaj pa nobena ne imela kleti, tudi zdravstveni dom ne. 4000 m³ materiala so za eno stavbo odpeljali, pa prav to peska so navozili, potem so to zvirbrirali, nared 60 cm armobetonsko ploščo, potem so začeli g diti in ni ne garaže v zdravstvenem domu in b ker so morali nad površino delat, pa so ga pote zemljo obsuli. Če je to stabilizacija!

S: To je navadna sabotaža!

T: Bi nam povedali še o tistih groznih delegat in pa o barikadah?

P: Da so delegatki grozili z disciplinsko, to je To je bila delegatka z osnovne šole. Poklicana bila v zbornico in ji je bilo povedano, da, če b enkrat glasovala proti razlastitvi, bo dana v dis plinski postopek.

T: Kdo ji je govoril o tem?

P: Ravnatelj. Pa saj se je po tovarnah isto go lo.

T: Hočete reči, da je te ljudi nekdo pripravil?

P: Seveda, Krvina je občino zrihtal po politiki liniji; takrat je bil še medobčinski sekretar ZK je on dal vedeti, kako naj se... ponavadi predst nik veliko odloči, jelte.

T: On naj bi si torej ustvaril neko zaledje?

P: Pa jasno! Samo njegovega imena ni nik Ga vsi ščitijo. Tukaj je kot mentor dajal navodi drugi pa so se predstavili...

S: Zelo kot diktatorji.

P: ... zdaj pa, ko vidijo, da smo se uprli, zdaj se vsak proč vleče, da nihče ni kriv. Rudnik pr »Mi nismo nikdar rekli, da morajo tam zidati, smo samo rekli, da rabimo stanovanja. Občina tudi umika.

T: Bi lahko...

P: Sestanke pa so imeli v Gorenji vasi pri Bre cetovih. Mene je že na odgovor klical zaradi te lani januarja, ker sem na skupščini preveč na g mislil. Jaz sem mu rekel, da dokler imam čisto v in se bom boril bolj za družbo kot zase, me ni kaj za jezik »šlatat«.

T: Kaj pa je bilo z barikadami?

P: Mi nismo mislili, da so to barikade, mi s pač tam traktorje postavili.

T: To mislite na gradbišču, ne?

P: Ja, vedeli smo, da hočejo udariti noter, ve pa smo tudi, da dokumentov nimajo. Malo smo posvetovali, kaj narediti, veliko smo upali na pe tike; mislili smo, ko smo v Ljubljano prišli, da st zaščitnike zakonodaje dobili, pa je bilo rav obratno. Namesto, da bi oni vztrajali na tem; smo zakon sprejeli, dajmo se ga držati, so pa pr lagali kompromis: »Zemlje je res škoda, dru naj ostane, samo 2,5 ha jo bomo uničili.«

T: In kaj ste vi menili o tem predlogu?

P: To bi bilo že v redu, če bi oni zidali kje robu, ne pa na sredi polja, tako, da je zdaj ce polje uničeno. Mi smo bili trdno prepričani, da b bo Ljubljana podprla, da se bomo držali zakona občina pa naj razpolaga s tistimi zemljišči, ki so kmetovanje manj primerna. Enkrat biti tako p nižan kot smo bili mi... Družbi želimo čim nižje čune, čim več hrane; tudi od ust smo odtegov

soparno jutro — fragmenti iz romana, ki predvidoma izide pri založbi LIPA

potem je bilo slišati samo še vzdihne in hropenje. neštokrat sem se zarinil med njegovi mastni kopic. dopoldne sva imela vsaj vazelin, potem sva morala pa kolovoz mazati s slino. preklinjal me je, ko sem z oślinjenimi prsti božal ustje njegove danke. Vmes sem mu šepetal: »to moram početi, razumes, da bo potem manj bolelo«. on pa nič. sicer pa sploh ni bolelo, le nekam čudno sta se mu tresli ritnici. moj kurac pa je užival preko vsake razumne meje, prodiral je vedno bolj globoko, grčal sem od slasti in sladkega občutka. skotalila sva se s kavča, dol, na tla, vzpel se je kot mlad konj in cuzal vase omamni sok. z rokama sem se okepal njegovih gosto poraslih prsi, dokler nisem v momentu začutil strašne želje, da mu ga nadrkam. božal sem ga po glaviču in mu prilizano govoril. »zdaj nama bo šele lepo, jaz te bom nabijal, zraven ti ga bom pa še drkal, da nama bo skupaj prihajalo!« bil je obrezan, take pa sem imel posebej rad v obdelavi. kipel je in rasel, glavič pa je zadobival barvo mladega vina. med tem časom je moj kurac vsaj še trikrat izpljunil. njegov pa je rasel, nekolikanj na levo, a čvrsto ko fizičova prekla. vedno hitreje sem mu ga šibal in ga zraven opozarjal: »ko boš čutil, da ti prihaja, mi signaliziraj, da ne bova kar v zrak izgubljala dragocene tekočine«. že čez nekaj sekund sem opazil blažen nasmešek na njegovem licu, jasno, mojega kurca je imel zasidranega v danki, njegov pa bo lahko svojo svežo sapo zaupal mojim ustom. glavo sem nežno naslonil na njegovo ramo, odprl sem usta, z levo roko pa sem pravilno usmerjal besnega korenjaka... malo se je stresel, hotel je naznaniti svoje rojstvo in zdaj, zdaj je butnilko ven, zabučal in zasumel je, mogočni slap! spretno kot prašičjo kri sem prestregel sočno pošiljko. goltal sem in se cedil od užitka, vedno bolj strastno sem požiral gosto lepljivo spermo, ki se je valila skozi moja usta... tedaj je pobesnel in skočil proti meni: »plčka ti materina, a boš samo ti vlekel iz moje brizgalne, a meni ne boš pa nič privoščil?« v hipu sem dojel pomen njegovih besed in še preden bi lahko karkoli storil, sem potegnil kurca iz njegove riti in mu ga zatlačil direktno v usta. oprijel se ga je z zobmi, v obraz pa je postajal zabuhel, moj lepi dečko se je namreč silovito razbohotal v novem kvartirju. da ne bi motil igre in da se ne bi dolgočasil sem ga božal po glavi. ni bilo potrebno dosti čakanja. zasil ga je pravi rafal, mlaskal je z usti in nenasitno goltal, res ga je dobro pošprical, oni pa ga kar ni hotel spustiti in je s konico jezika skrbno čistil poslednje ostanke okusne smetane.

.... zbrala se nas je gruča, vsi goli, z zakrivljenimi palicami med nogami (in po potrebi v rokah), vsi levo orientirani, vsi v pričakovanju veličastnega trenutka. potem je prišel on, helmut. kurcozmaj.

»no, fantje danes bomo p bomo krožno vajo, pravi prej k socializaciji... ljubili se bomo v zap ljubljen med dvema, uživa namreč prenosljiv, a priso vztrajni. če se bo kakšna premislil... terat ču mu guzu«. za prvega v imel je orjaški kurac da je lahko rukai po ve zvrstili ostali, rudy... za namenil meni. »tvoja

oizkusili v krogu, šli se obtok, to bo korak nasicer pa, naj vam opišem: rtem krogu. tako bo vsak li pa bomo vsi. užitek je tni moramo biti vsi. in preklela pizda na sredi ja lično žicu tri dana u krogu smo izbrali GIZO. slovel pa je tudi po tem, č dni skupaj. za njim so se dnje mesto pa je helmut vloga je najpomem-

bnejša, ti si zadnji član verige, a obnem most do prvega. ko bo giza kriknil...« nalezali smo se. vsak od nas je na površino nanesel še posebej debel sloj, da bi stvar čimdlje in čimmanj boleče trajala. giza se je prilepil na hansa, ta na rudyja... kmalu se je tresla v sladostrastju prva četvrtica... in potem naprej. čez nekaj trenutkov sem bil naboden jaz, vsi pred menoj pa so v loku že skoraj zapirali krog. vse je bilo pripravljeno na spoj, če ne bi nečesa zapazil na hel... tako sem počakal še kak trenutek, potem pa pogumno rekel: »kurac, kurac, o, zakaj bi moral pa ravn ravno jebat to madžarsko prasico in to še celo večkrat!« pomežiknil sem helmutu, ta me je povsem razumel, a je vseeno zavpil proti meni: »mater ti, mater ti tvojo, zdaj se me ne znebiš!«

...kateri pa je tistile fantek, tistile tamle v pikčasti srajčki« sem vprašal gospo, bolj tako, za mimogrede. »o, to je bojši, kostrunov bojši, res ljubek fant, vsi otroci ga imajo radi«. ni in ni mi šel iz glave. tri mesece sem že tu, pa ga zdajle prvič vidim. moram si ga nekako pridobiti, ker, ni hudič da... dobro, jebal sem že vse mogoče kalibre, včasih nisem niti spraševal za starost, dobro, tudi mlade fante... ampak tale — kot naročen, tik pred adolescenco. izbral sem primeren trenutek, sončno nečeljsko dopoldne. otroci so se ravno vračali od maše, vmes so bila tudi dekleta, razposajeni so se podili .... s sprehajalno palico sem se napotil proti njim. nenadoma sem se znašel med njimi in mirno rekel: »otroci, potreboval bi vas. potreboval bi pravzaprav samo enega, fanta, močnega. neki stari zaboj imam v kleti in danes bi ga rad odnesel ven, na sonce... kaj pa ti, fantek, a, še najbolj bister si videti, krepak pa tudi, pridi, pridi, saj se boš takoj vrnil!« mali je kot za šalo iznesel zaboj. »ho, zdaj se ti moram pa nekako oddolžiti, stopi še za hip z menoj v sobo« sem sladkobno rekel malemu. »o, stric saj mi ni treba dajati bonbonov, saj vem, pojebal bi me rad in se izživljal na meni, daj, ne odlašaj več, stori že to.« osupnil sem in obnemel. a mala deška roka me je že vodila noter. odpel mi je šlic, potežkal mi je jajca potem pa me z drobnim ročico mehko pobožal po kurcu. »o, to je nekaj, ne pa tisto kar imata robi in aleš, s takimle se je res prijetno igrati.« drgetal sem, pustil sem malemu, da mi ga izdrka. tako sva se nekaj časa zabavala, a vendarle sem želel več. »a boš zdaj naredil eno stvar samo za strica?« pogledal me je razumevaajoče, pripravljen sodelovati. nisem se mogel načuditi ko sem s prsti otipaval mehko kožo in zijal v njegovo danko... »ja, ja že pred časom me je hišnik, potem pa še kaplan, pa...«

(se nadaljuje...)

DEMENTIA PRAECOX

SODOBNOST 10. IN NAJNOVEJŠI PESNIKI TER NJIH IZGON IZ NAŠE DRŽAVE

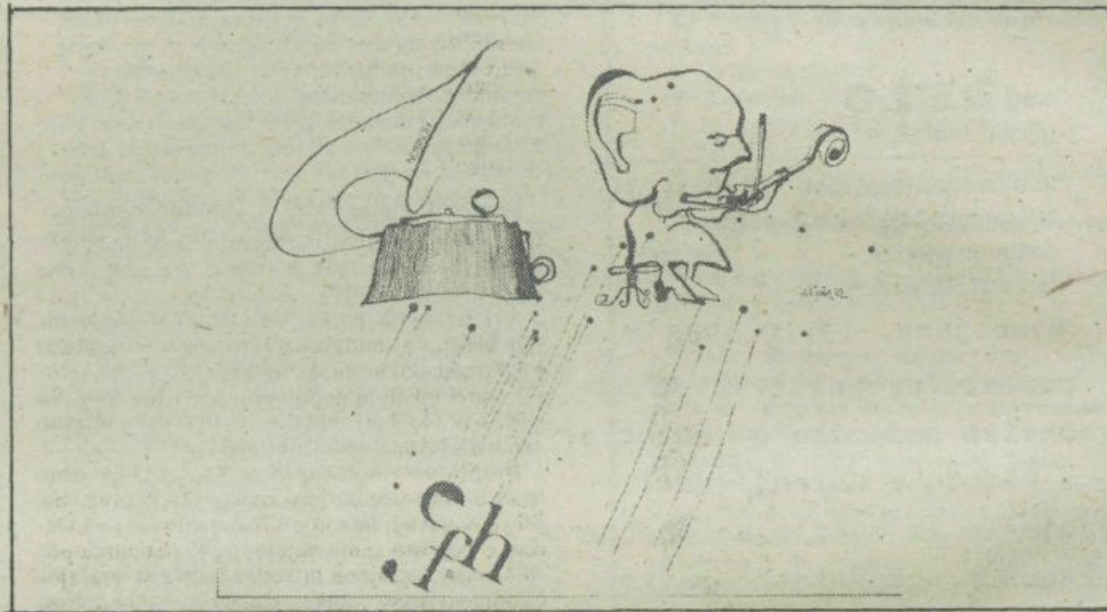
Pesniki bi nas na vsak način radi prepričali, da se vsega ne da reči. Res je to nadvse nadležna resnica. Prav tako pa bi nas radi prepričali, da so usta azen hrani namenjenatudi poljubu, seveda pa jih hrana, ki zdrkne po grlu označevalca, niti najmanj ne zanima. Pesniško delo tako ne dokazuje ničesar. Svojo eksistenco lahko bistro upraviči le na nebuloznem kljusetu tržno-blagovnega porabljanja in v popotno pridigarški logiki muzeja: prek muzeja, kjer se sodi najbolj »klenim«, pa lahko zaslužitimo le samobitne Slovence skoz zagrizene zbiralce starin in ljudskega blaga (dasi je v svetu predromantika že davno klonila), ter agente resnega folkloromega prizadevanja.

Seveda je pesniško delo povsem dragocen utrošek zlasti v razsežnosti, v kateri varčevati - spoezijo ni zgolj barbarska intervencija nepoetskega, niti ni nevtralna, mrtva točka predpisana v »vprašljivost/odgovornost« poetskega. Levica pri tem ne sme gledati, kaj počne desnica, ker pač »vsega gospodarjema ni mogoče služiti. (To, da se naši najmlajši sodobnostni pesniki ne zmorejo odločiti, kaj je levo in kaj desno, je zagotovo še dementni refleks iz težke mladosti). Če pa je že kdo tako nevarno nepreviden, da služi dvema gospodarjema (registru nepoetskega in redu poetskega), je to le zato, da bi prikripl podivjano dejstvo, da ni dveh gospodarjev, pač pa zgolj le en sam: pesniki so pesniki zato, ker so svobodni in baš pravico do tega, da se črka še naprej nemoteno veseli svoje naključnosti, imenujemo ustvarjalna svoboda.

Okrog sodobnosti se dolga leta osredinja in zasnavlja etablirana in kanonizirana topografija vseslovenske literature. Sedaj pa nenadoma pred njenim selektivnim, a zato nič manj arbitrarnim, ekranom brezdanje, breztemeljno in breztalno stoji razpašna fronta, nam vseh dragih naraščajnikov, mladcev skripturalnih, ki Varuha/Urednika literarne nevroze prosijo naklonjenosti in ljubezni. Milost more priti prav v meri, v kateri naši adolescenti skesano priznavajo svojo mladostno šibkost, slabostnost, nezrelost, neizrazitost, tako da se v srce hropeče zasadi dvom o tem, ali bo njihov poezija uslišana, pripuščena v tisk.

Nadvse histerični so njihovi gibi, saj svoje pesmi pošiljajo prav zato, da jih urednik ne bi objavil. Pošiljaljo jih pod pogojem, da jih nihče ne bi uporabil.

Poglejmo sedaj lateralno v to nenavadno, a nam vsem prav dobro znano logiko. Neki deklič ske-

saño zatrjuje: »do zdaj sem napisala eno dobro pesem...«. Ta deklarativna izjava pa dobi svoj paradigmatični korelativ v izjavi, ko neki fantič strategično zagotavlja: »Vem, da je nekje pesem, ki jo ne bom nikoli napisal. In prav zato pišem, da bi prišel čim bliže tej pesmi, ki je ne bom nikoli napisal.« Obe izjavi lahko družno preberemo kot šali (prav kmalu v njihovem diskurzu zadanemo ob neki specifični nesmisel: saj vendar ne pišem za Urednika), ali pa kot marginalni fantazmi (zastira se prav vdinjanje instituciji, oz. ideologemu Urednika). Kaj se pa zgodi, če izjavi preberemo dobesedno: preberemo to, kar rečeta s tem, kar rečeta, zavržeči moramo le pesniški presežek.

Deklič zatrjuje: Napisala sem le eno samo dobro pesem, vse ostalo pa ni dobro, celo slabo je, zato kar v koš z njimi; želim pa, da natisnete tisto eno dobro pesem: vam pa prepuščam, da se sami zanjo odločite in ugotovite katera je prava in dobra, saj ste vendar urednik. (S tem je začrtana zgornja meja!)

Fantič zagotavlja: moje pesmi tako in tako nič ne veljajo, želim pa napisati pesem, ki bi vam ugajala, a pišem zgolj zato, da te čudežne pesmi ne bi nikoli napisal: sam priznavam, da je kakršnakoli objava povsem nesmiselna, saj vam ta moj simptom ponujam le zato, da ga ne bi natisnili. (S tem je začrtana spodnja meja!)

Od zgornje do spodnje meje pa se pretaka visoko oplemenitena travma, ki se turobno izkazuje v nenehnem javkanju in hlipanju: ne tiskajo, ne be-

rejo me, komaj tu in tam mi kak provincialni list natisne morda ducat verzov. Nihče izmed naših mladostnikov pa se ne vpraša, kako to, da mi sploh kaj natisnejo? Nekdo celo razdiralno ugotavlja, da več mlade poezije in proze lahko najdeš v Sodobnosti kot v Tribuni: in res, to vprašanje odtehta vso Tribunino nostalgijo. Prav zaskrbljujoče pa je dejstvo, da se mlade sile prodajajo stari Sodobnosti — in le zakaj Tribuna ne tiska »te« mlade poezije in proze? To se zdi našim pesnikom pač skrivnost Tribune same — in sploh se na tej verzifikatorski ravnini vse prikazuje kot zdetje, mnenje... seveda zelo osebno.

To otožno bratovščino pa družijo velika averzija do filozofije, ideologije, teorije, zato tovrstni monstrumi na njih niti najmanj ne vplivajo (...najbolje je nanje pozabiti...), saj se jim izmaknejo v čisto, varno, odstupljeno, svobodno pesniško pozo, kjer je vsaka teorija, filozofija le še stvar okusa, avantgardnih vakantnosti in modernističnih nepesniških ekstremizmov. (Kastracijski strah prebode enega izmed njih, ko mora pristavljati k svojim pesmim tudi »razmišljanje«.)

Prav bebasta je zato investicija nekega mladca v izjavo: »literatura je odsev časa«, ko pa mora že v naslednji potezi, zaradi averzivnega odnosa do zlohotnega »modernizma« in »avantgardizma«, svojo poeitičko rokohitsko prekucniti in kulinarčno izjaviti: »Postmodernizem... je rezultat zbegnanosti, katere je kriv čuden čas današnji... Taka bedarija je dopuščena le pesniku.

(Nekaj silnih naraščajnikov pa »poklicno« pripada tudi stolici za »Primerjalno književnost in literarno teorijo« in njihovo geslo dneva je: »Naša generacija nima karizmatičnih mentorjev.«) Prav gotovo ta stolica ne poučuje prakse pesnikovanja, pač pa kot privilegirano in alelično mesto literarne teorizacije poučuje teorijo, prav literarno teorijo, zato pa so ti naši pesniki na nek način že vselej mentorirani, modernizirani: seveda pa tisto o karizmatičnosti na tej stolici drži kot pribito!

S tem seveda nikakor nočemo niti približno reči, da vsa ta mladež pripada kakemu plodičju minorne, marginalne, prezrte vdolbine kulturnjarskega gospostva, pač pa so voda na mlin tistim, ki sramežljivo namigujejo na svoje venalno stanje.

Oglejmo si sedaj nekaj najbolj bolečnih poetskih premislekov. (Kot pri vsakem izboru smo imeli tudi mi nepogrešljive in neopisljive težave, a kaj bi to, ko pa gre za pesnike.)

...naj poletijo drznej ptice sanj ali plašne ptice nemoči...

... podoba človeka izgubljenega v neskončnih labirintih bivanja...

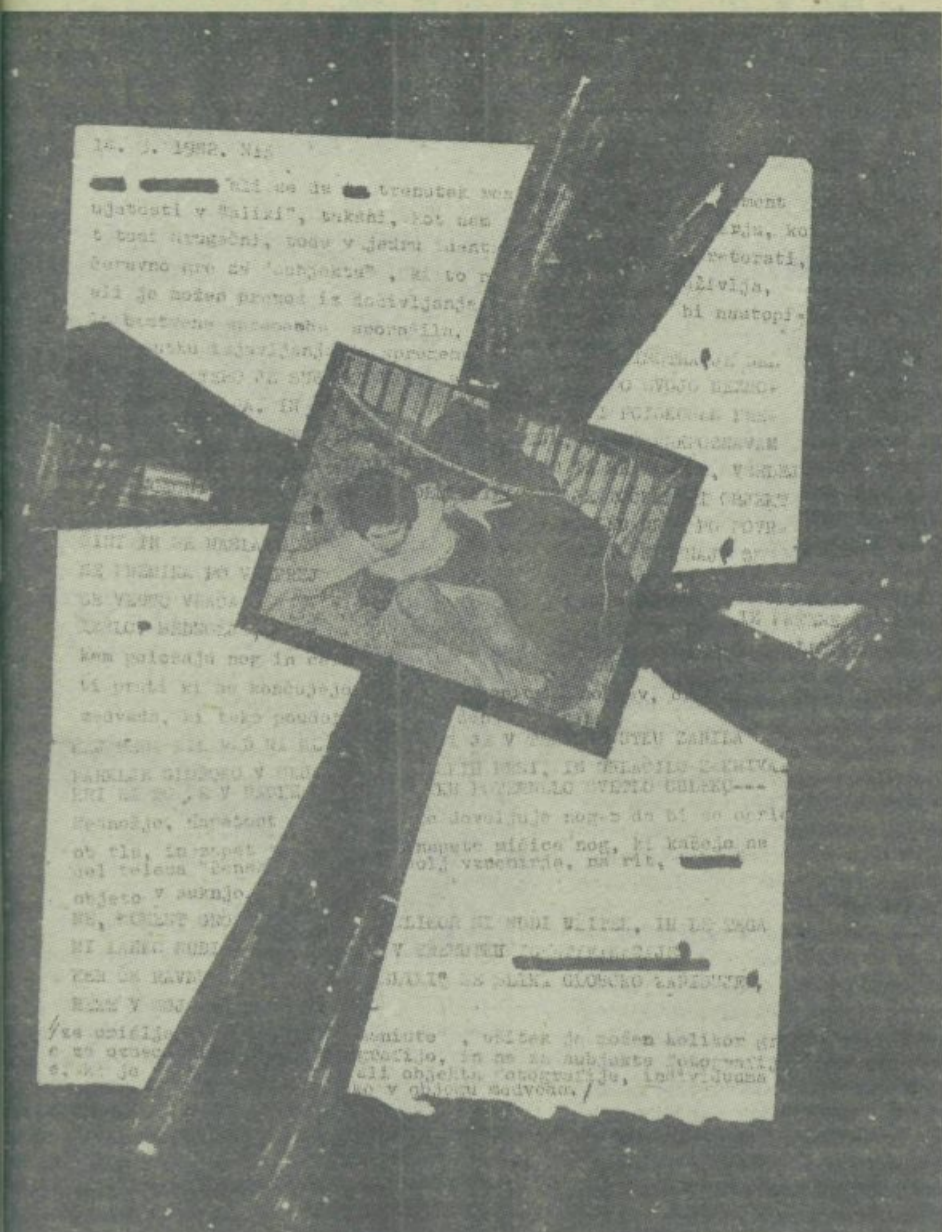
... približati se nečemu zunaj sveta človeškega obvladovanja...

... Pišem in pustim pisati!

... Seveda pa imam dostikrat občutek, da zahtevam (od bralca — op.p.) preveč...

»Pripadam lahko vsa in s cela topli prsti, kaleči zemlji, obdelovanju te žive sile, območju, ki je razžarjeno s svetlobo najvišje svobode in mu pravimo poezija; prostoru, ki so ga razmejevali počez in na vse strani časi, oblasti in ideologije, a ki je zvest in zavezan le sam sebi, svobodni in resnici... Literatura, poezija, pisava je lahko le ena, objavljenjena sama sebi, svojim višavam čistega zraka, odprti, svobodni in širini...«

»Biti pesnik pomeni spoznati samega sebe kot pesnika. To je biti pesnik po duši. Pisati kot pesnik pa je nekaj več: to pomeni besedo zapeti popolnoma iz sebe, živo besedo, pravo besedo. Treba se je s pisanjem dvigniti do višjega spoznavanja, do nevidne izkušnje, ki je zaznavna le občutljivi, odprti duši. Kajti pesem je zmeraj večja globina kot se zdi... Vendar tudi pesniki po duši ne pišejo zmeraj popolnoma iz sebe, ker je to težko, ker je pesnika strah! Strah ga je, da ne bo pisal iz SEBE, ampak da bo pel mimo sebe. Zato se lahko precej zmede in postane zgubljen in je daleč od umetnosti. In v takih časih je treba čakati, da se stvari uredijo, da pride potreba po pisanju: takrat je pesnik božanski v nebožanskem svetu. Ko se izgubi, mora molčati, da ne bi oskrunjal z lažjo, praznoto in odvisnostjo od zunanosti.«

fragment pisma /14.3.1982.Niš/ Dušan Mandič

Ali se da trenutek realnosti, moment ujetosti v "sliki", takšni, kot se nam kaže na tem papirju, kot tudi drugačni, toda v jedru identični le-tej, interpretirati, čeravno gre za "subjekt", ki to realnost pravkar doživlja. Je možen prenos iz doživljanja v doživeto, ne da bi nastopila bistvena sprememba sporočila?

V trenutku izjavljanja je sprememba že tu, JE PRISOTNA, JE DEL SLIKE V KATERO JE SUBJEKT UJET, VEČNO UJET Z VSO SVOJO NEZMOŽNOSTJO IZSTOPA. IN ČE SE IZ SVOJE NEZMOŽNOSTI POIZKUŠAM PRES-LITI V NEZMOŽNOST "ŽENSKÉ" S FOTOGRAFIJE, ČE SE PREPOZNAVAM V NJE, ČERAVNO TU NA FOTOGRAFIJI, IN SAMO TA ME ZANIMA, VSELEJ ŽE DRUGAČNI POZICIJI, MESTO IDENTIFIKACIJE JE TOČKOLIKI OBJEKT; FRAGMENT PO FRAGMENTU, POGLED DRSI PO POVRŠINI IN SE NASLAJA, ŽELJA JE ZUNAJ, OKO SE PREMKA PO VNAPREJ ZAČRTANI TIRNICI IN SE VEDNO VRČA NA ZAČETNO TOČKO IZ KATERE JE IZŠLO. MEDNOŽJE, V NENAČNEM, ZA FOTOGRAFIJO REDKEM POLOŽAJU NOG IN CELEGA TELESA. Prsti, ki se končujejo z ostrimi konicami nohtov, črn obroč, objem medveda, ki tako poudarja obliko ženskih prsi. KAJ NEBI BIL RAD NA MESTU ZVERI, KI JE V TEM TRENUTKU ZARILA SVOJE PARKLJE GLOBOKO V MESO ŽENSKIH PRSI, IL OBLACILO ZAKRIVA KRI, KI BO ŽE V NASLEDNJEM TRENUTKU POTEMNILA SVETLO OBLEKO.

Mednožje, napetost suknje, ki ne dovoljuje nogam, da bi se oprle ob tla, mednožje, napete mišice nog, ki kažejo na del telesa "ženske", ki me najbolj vznemirja, rit, objeto v suknjo. NE, MOMENT GROZE ME ZANIMA, KOLIKOR MI NUDI UŽITEK, IN LE-TEGA NI LAHKO NUDI LE V TRENUTKU IDENTIFIKACIJE, KER ČERAVNO SEM V "SLIKI", SE SLIKA GLOBOKO ZARISUJE, REŽE V MOJE OKO.

Za umišljene "humaniste": užitek je možen kolikor gre za označevalec-fotografijo, in ne za subjekt fotografije, fotografa ali objekt fotografije, ženske v objemu medveda.

novi projekti v galeriji ŠKUC

Hitro menjajoči se umetniški stili znotraj mehanizmov galerijskega sistema razvite kapitalistične družbe vedno bolj spominjajo na ciklično izmenjavanje stilov modne industrije. Umetniška mašinerija je tako v glavnem ista kot katerakoli druga industrija množične kulture. V bolj zaprtih družbenih sistemih pa se ob pomanjkanju informacij in nerazvitem umetniškem tržišču, iz te množice stilov izloči samo nekatere, in to tiste, ki so najbolj primerni za reprodukcijo obstoječega sistema. Tako se v našem kulturnem prostoru podpira produkcija z nazivom »Nova podoba«. Glede na diferenciacijo znotraj samega polja postmodernizma drugod po svetu, pa predstavlja zgolj tisto možnost, ki sledi naivni in arhetipski obliki izražanja polnih umetnostno—zgodovinskih klišejev primitivizma, ki pa ni nič drugega kot novi tradicionalizem, ki se skriva za krinko/retoriko direktnosti in neposrednosti, in si prizadeva najti »vedno bolj oddaljena področja kulturno neomadeževane nedolžnosti/čistosti.«

Nasprotna tencenca, ki se zoperstavlja temu ozadju—neposredno govorečega ekspresionizma, (ki se ponavadi imenuje »Bad painting«) s katerim jo pogosto zamenjujejo, pa je poudarila posredovane, odtujene in vedno znova se vračajoče/ponavljajoče vidike izražanja v podobah. Umetniki, ki nečesto funkcionirajo kot krma primitivizma, ki reproducira umetniško mašinerijo izven katere ni možno funkcionirati, se zavedajo svoje brezizhodne pozicije, ki jo ravno izpostavljajo/poudarjajo. Gre za delo na najdenih, že izdelanih podobah, ki v nasprotju s tem kar »novo« predstavlja glede na to, da se tudi ob teh primerih govori o »Novi podobi«, ne nudijo nobene možnosti pobege ali transcendence, temveč samo poudarjajo neizbežen tržni mehanizem menjavanja podob, ki pa se v resnici zgolj ponavljanje. Nov pristop pa je ravno v tem, da nima nekega sijaja novosti. Odraža pogled gledalca, ki je videl te podobe že prej. Umetnost brez transcendence—brez upanja? Kot da gre za samozavedajočo se realizacijo totalitarizma — tovarne potrošniške kulture, ki jo reproducira/obnavlja umetnost.

Iz tega vidika lahko opredelimo dela Dušana Mandiča, ki smo jih lahko videli od 18.-22. oktobra v Galeriji ŠKUC. Realnost, ki je pogojevala produkcijo razstavljenih del, je enoletno bivanje avtorja v JNA. Ta specifična situacija je povzročila, da je avtor kot material uporabil razglednice serijske proizvodnje s specifično ikonografijo. Intervencija na, lahko bi rekli, drugorazrednih končnih produktih/podobah proizvede učinek/razkrije lažnost ikonografske vsebine teh razglednic in s tem predstav, ki so ti vsiljene. Lahko bi rekli, da so ta dela odraz represije in kontrole.

Ta razstava se vključuje v projekt, ki zajema še izid "9. številke" publikacije GALERIJA

ŠKUC—IZDAJA avtorjev B. Razkolnikova in D.M. in prve neodvisne kasete na Slovenskem skupine OTROCI SOCIALIZMA (1. stran), B.B. in A.Š. (2. stran). Ta projekt se navezuje na obsežno produkcijo Galerije ŠKUC, ki zajema odpiranje novih možnosti funkcioniranja znotraj kulture kot poizkus bolj celovitega zaobjetja realnosti, in obenem pomeni razveljavitev ločitve na aktivnosti, ki »sodijo« v galerije in tiste, ki sodijo na cesto ali v klube, ki pa jo pogojuje ozkost in omejenost kulturnih institucij.

Če pa bi se lotili analize tega projekta, tako da bi govorili o stičnih točkah med umetnostjo in množično kulturo, in na ta način presegli, lahko bi rekli tehnicistično oznako »multimedialni projekt«, češ da gre zgolj za povezovanje različnih medijev, bi morali v njej zaobseči tudi naslednje projekte: razstavo Marca Davorina in koncert skupine VHODNO IZHODNA ENOTA, razstavo Emila Memona in koncert skupine BLAUE REITER, razstavo in koncert skupine LAIBACH, projekt A. Šmid, B. Borčič in M. Gržinič, kot tudi publikacije GALERIJE ŠKUC—IZDAJA. To bi zahtevalo posebno podrobno analizo, tokrat pa laho nakažemo na vprašljivost same uporabe termina »množična kultura«, kot se kaže v slovenskem/jugoslovanskem kulturnem prostoru. In sicer glede na to, da glavno množične kulture pri nas tvori popevkarstvo, narodnozabavna glasba, ljubiteljski in amaterski pristop k umetnosti kot obliki konzumiranja v prostem času. Gre za popolno nerazvitost tega področja v tehnološkem smislu, ko niti osrednje institucije, ki producirajo množično kulturo, nimajo na razpolago vseh potrebnih, in zdaj v svetu že razširjenih aparatov, če pa jih imajo jih uporabljajo na način, ki za deset let zaostaja za uporabo drugod po svetu (gre za popolno konzervativnost v formalnem in vsebinskem smislu pri uporabi možnosti s katerimi razpolagajo), ali pa jih sploh ne znajo uporabljati; zato tovrstna tehnična oprema (video, diaprotorji, filmski projektorji) deluje kot ekskluzivnost, ki zato leži mrtva v različnih skladiščih in se ne izposoja. Če upoštevamo to dejstvo, kot tudi konzervativnost in togost teh osrednjih institucij, ki se na primer kaže v zapletenih in dolgotrajnih procedurah ob izdajanju plošč, kaset in knjig, in v trdovratnem odklanjanju vključitve projektov, ki bi povzročili kvalitativen premik znotraj množične/potrošniške kulture, je jasno, da večino projektov ŠKUC, Foruma, Radia Student ni možno tretirati/konceptualizirati kot enakopravnih znotraj takšne obstoječe množične kulture in zato je potrebno o večini teh projektov govoriti — jih raje umestiti v področje subkulture.

B. Borčič
M. Gržinič
26. oktober 1982

vizuelna podoba politične manifestacije ali grožnja sestopa iz tradicionalističnih kalupov

Pogovor z Janezom Koželjem, oblikovalcem plakata (poleg M.Licula in R. Novaka) za 10. kongres sindikatov Slovenije

Opomba: Pričujoči tekst je bil prvotno mišljen kot intervju z J. Koželjem, ta namen pa sem pozneje opustil, ker ne daje na podlagi vprašalnika dovolj jasnih in v celoto zbranih podatkov za razumevanje širokega sklopa miselnih struktur, ki definirajo polje oblikovalskih kreativnih sposobnosti v zahtevani sintagmi z vsebino in formo.

V uvodu je potrebno na kratko analizirati določen aspekt oblikovanja skozi takoimenovano uveljavljeno ali, če hočemo, tradicionalno oblikovanje v smislu priznanosti in uveljavljenosti določenega ideološkega modela in na drugem polju aspekt žive ustvarjalnosti, ki raste iz avtentičnih zastavkov, hoče uveljavljati spreminjanje in se bori za svoj lastni in svobodni konceptni nastavek, upirajoč se dirigiranosti, oziroma pokroviteljskim težnjam nad njo.

Dovolj za osnovni napotek branja miselnih konstrukcij, ki se bodo vlekale skozi pričujoči tekst, je logično dejstvo, da so zgodovinsko gledano vrata vselej predstavljala edini vhod v hišo. Res je sicer, da se je dalo v hišo prilesti tudi skozi okna ali priplaziti se skozi dimnik in nemara celo razrušiti steno in zavzeti hišo, toda vse to so možnosti, ki bi jih zaenkrat izključili ali hote zanemarili. Pozabljati na osnovo ravno zaradi njene osnovnosti, je dokaj pristno in posebno v času razvite tehnologije. Etabilirani red zahteva nadzor. Globoka esenca izrečenega nas niti ne zbeiga toliko, kot postavlja pred praktično izkustvo, kjer subjektivne ume samoosvobodjanja znajo sprejeti značaj takolimenovanih sil samouničevanja. Skaotizirano dolje obvladovanja protislovni družbeni proces, govore v smeri, ko se sicer družbeno priznani no-

deseti kongres zveze sindikatov Slovenije

silci ekonomske politike vedno znova odkrivajo kot predmeti le—te. Na tak način razkriti bazični problemi produkcije nas postavljajo v etatično mecenški odnos in v sfero akademske vloge kulture. Spontano se oblikuje posebna moč družbenih elit. Če na tej osnovi spregovorimo proti razsvetljenski kulturni politiki, smo sicer bruhnili udarno frazo, nismo pa zadeli korenin problema in se to na drevesu čuti precej kontradiktorno in in vpliva, če sploh vpliva le na to, da se listi obrnejo okoli pri tem pa njihova funkcija ostane nespremenjena. Zakonitosti nekega reda oblikujejo specifične resnice. Način, ko je človek postavljen v položaj, ko ga morajo določene skupinske lastninske kulturne elite dobesedno pomiriti v njeni kulturi je se vedno prisoten. Presenečenje in zgražanje nad pojavi radikalnejših in korenitejših kulturno—umetniških posegov govori v prid pripombi. Značilni vitalizem, dinamizem in nepotešena zvedavost mlade generacije v prikazovanju družbenih problemov skozi glasbene, literarne, gledališke in nenazadnje oblikovalske aspekte žive ustvarjalnosti zadobiva hude udarce iz vsebine politične usmeritve, ko ta v svoji zgodovinsko—varovalni vlogi interpretira bazične družbene probleme kot politične probleme. Pri tem se mnogokrat znaša nad površinsko pojavnostjo in samimi metodami javljanja, redkokdaj pa se spušča v teoretične, tolikokrat opevane, vode demokratske, brezkompromisne in kritične diskusije o esencialnih vsebinskih problemih aktivnega odnosa do stvarnosti. Tale uvod, bi lahko nadaljeval v nedogled in bi se preprosto postavil v pozno teoretiziranje, ki pozablja na osnovno vpetost v prakso samega ustvarjanja.

Kot že v naslovu nakazujem gre za kratko analizo plakata 10. kongresa zveze sindikatov Slovenije. Plakat oziroma serija sedmih plakatov z jasnimi vsebinskim skupnim imenovalcem ne osvaja nivoja nerazumljive ali elitno razumljive abstrakcije in na drugi strani ne ostaja na nivoju tradicionalnih ideoloških vzorcev, ki se manifestirajo v obliki uveljavljenega znaka ali liderske superpodebe. V procesu nastajanja preko svobodnega koncepta vgrajuje vse postavljene komponente političnega ozadja ali ospredja dogodka in jih spleta s čim širšim spektrom problemov vseh ljudi. Z rahlim tveganjem bi lahko idejni začetek projekta soočil z mislijo, da se v svoji konceptualni smelosti dotika kreativno neodvisnega poezisa, ki ga sicer v naslednjih fazah, zaradi natečajnega značaja vsebine same, nujno in počasi izgublja. Plakat noče pridigati in vsiljevati voditeljskega duha in vladajoče kulture, namerno zapostavlja igro moči in duhovno gospodstvo nad ljudstvom, svoje specifične vsebine postavlja kot vzpodbujevalne za branje, razmišljanje in v skrajni sekvenci dopušča možnost čustvovanja. Ne deluje v smislu dušenja dialoga. Obratno. Išče v mimooidočem od-

govor, odziv, ga ravno zaradi svoje, za to vrsto plakatov, neobičajne sposobnosti za dialog presejati in ga vodi v izziv tolmačenja povedanega. Oblika stripa ni presenetljiva ali celo nespodobni nesporazum, prav skozi očitni komunikacijski koncept zastavljenega posega. Osebe na plakatih so zanimivo običajne. Ne polepšane govorniki svoj, sebi in drugim, razumljivi jezik, ga podajajo v svojih delovnih okoljih. Ne izrekajo dokončnih sodb, ne operirajo z ustaljenimi frazami, temveč so avtentično problematične in predvsem neizumetničene. Znak zveze sindikatov je skoncentriran na minimum — noče več nasilno opozarjati in postajati smrten. To s pretiranim povečevanjem določenih simbolov raznih političnih usmeritev vse prevečkrat uspejo. Uspejo namreč realizirati simbol kot preživet, skrajno dolgočasen in v vlogo narodne noše postavljen znak, čigar funkcija postaja skrajni stereotip. Na plaktu stoji v prvi plan človek, ne samo znak in ideološka strategija politične usmeritve. Opisani vsebinski nastavek je na plakatih dokaj uspešen in postavi opazovalca plakata v kaj »čudno« pozicijo. Nekako nezaupljivo zre v plakate in celo v svoji mnogokrat sklerotični navajenosti nanje, do sedaj večkrat odtujena mu sporočila preko politično podobarskega medija, kar ne verjame v resnost in resničnost dogodka. Vsiljujejo se mu vse mogoče predpostavke, ki jih pači v luči formalizmov, s čimer se sam postavlja v vlogo zapiralca širšega družbenega vpliva, se posmehuje in dobesedno ohranja uradniški odnos do oblikovalskega posega in nenazadnje do umetniškega dela nasploha.

Takšen odnos opazovalca lahko postane problematičen, ker to ni več tvorna kritika, temveč branjenje pred tistim za čemer stremimo. To slednje ugotavljam ravno zaradi prenašane in apriornih pozicije mnogih mladih, ki so plakat zajeli zgolj površinsko in naredili isto formalistično napako, kot jo dela takoimenovani dominantni svet do subkulture. Plakat vsekakor spada v območje žive ustvarjalnosti in skuša tvoriti dialog, ki ni zanemarljive vrednosti za razvoj organizirane in samoupravne zasnovanosti in je usmerjen v kritiko komercializirane in uradniško sterilne množične kulture in je kritičen do družbenih protislovij sploh. Iz določene navajenosti formalnega političnega pojavljanja preko vizuelnih komunikacij ali linearnosti tolmačenja samega ocenjevanja plakata določene politične manifestacije kot apriori gnusnega in zgrešenega v svoji demagogiji je nepremišljeno in nas sili v dejstvo, da začnemo tudi na tem polju grafičnega oblikovanja misliti s svojo glavo. Plakat je v svojem sporočilu vpet v zgodovinski tok ker na premissen način sešteva prostorske, časovne in družbene danosti.

Kot iztočnico kratkega teksta bi podal še skupen misli, da je na kratko odpraviti opisano obliko

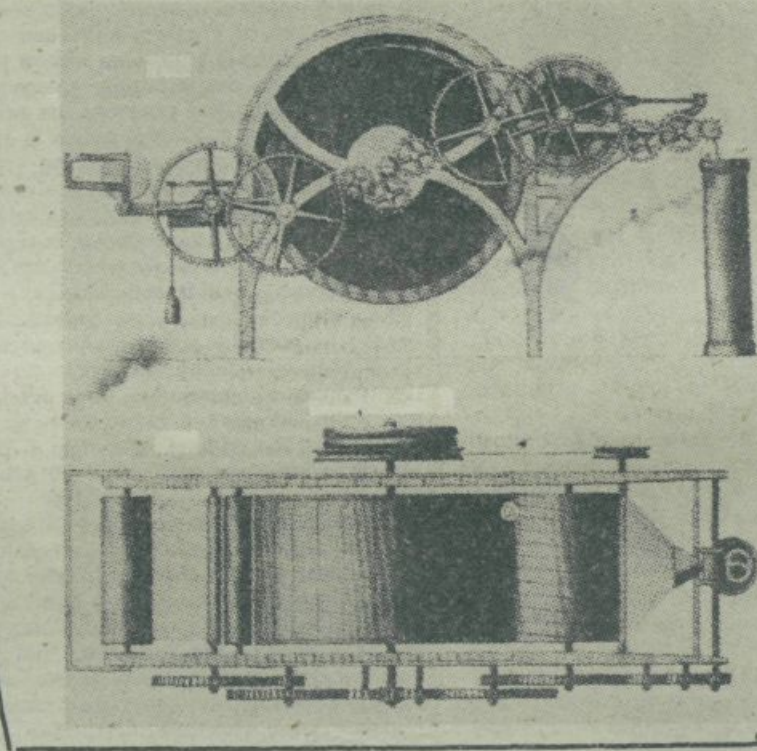

plakata z dvema ali tremi besedami izraz strahu pred akcijo, pred vsem kar meče iz varnega spanca in kar jemlje tisti tako želeni, toda skrajno perverzni mir. Osebnostni mir je sladka prevara lizati ga in se slepti, da gre naprej, Pomeni izstopiti iz zgodovine v varno zavetje minljivosti. Lenobno se prekladati v perpetualnem miru in se igrati otroke je preprosto in ne terja nikakršne energije. Vse to nas permanentno osvaja, na višku zasvojitve pa zna celo goditi in vodi v pozno onanije, katere izlivi si upamo sprejeti le še v sanjah. Spopasti se z resničnimi problemi vsak trenutek pomeni živeti, pomeni prevzeti utrudljivo delo. In že spet omamlja strastna želja perpetuiranja. Spopadati se z organizacijo, strategijo ali pisanjem političnih programov je premočno brez žive vključenosti in vključenosti v avtentične probleme, ki so prisotni ta trenutek, ki žrejo pogoltno in hlastajo za odzivom v ljudeh. Večina še vedno varno dremlje v nedrjih preživelih organizacij in sesa postano mleko ideoloških stremeljenj. Naloga vsakogar bi morala postati, da se trdno postavi pred izziv, da se kritično in demokratično opredeli, skratka, da skuša, biti pertinenten času, prostoru in družbi. Ni odveč, če na koncu še enkrat opozorimo, da serija plakatov za 10. kongres zveze sindikatov Slovenije ni nikakršen brezhuben projekt, ki bi hotel biti lep v silnosti, demagoškosti ali dogmatičnosti določene ideologije, ravno obratno, pred nas postavlja izziv, ki se mu moramo kritično približati, ne pa po stari navadi brezglavo kritizirati vse povprek, se braniti in bežati v svoje varne brloge in čakati, da se nekaj zares zgodi, pri tem pa enostavno gniti dalje.

Kolenc Aljoša

Na kongresih pride vedno do besede prav beseda sama. Najbolj vehementno polje besede takoj potem subtilno in paradigmatko razčlenijo na »prazne« in »polne« besede. Tovrstni dispozi-tivi so pač zelo neprijetna, vendar povsem pravilna resnica. Prav v besedi pa se najbolj bistvo in vilna resnica. Prav v besedi, ki je potemtakem lahko čvrsto drži resnica, ki je burkaško kroži »polna« ali »prazna«. Beseda, ki burkaško kroži po kongresu, pa je zelo posebna oblika besede. To je sicer strogo govorna beseda, a vendar nena-vadno specifična, saj njen temeljni zastavek se zdaleč ni niti približno retoričen: tovrstna govornica beseda slepo drsi, ne da bi kogarkoli skušala prepričati, ko pa smo vendar vsi že vselej prepričani... prepričani v isto stvar. (Če ne bi bili, potem se prav gotovo ne bi zbirali na kongresu.) Slavno zgodovinsko vlogo, da nas prepriča o isti stvari, pa ima pisana beseda, ki se opredeljuje kot tisto pri-viligirano mesto, kjer Zakon pove vse tisto, kar subjekt more slišati. (Prav razsežnost moranja pa avtorizira subjekt, da zvedavo pristavi uho in posluša pisano besedo: to mu pa odpira točko, v ka-pripada redu neslišnega... nezaslišanega.) Prepričani ravno govornice besede ne dosti bolj pripada noče. Seveda postanemo dosti bolj zasrbljeni, ko ugotovimo, da ta beseda ne po-čati ta beseda noče. Beseda postane dosti bolj jasnjevanje edina prava in resna dejavnost. To, navidez jedro distinkcije med »polno« in »prazno« besedo torej inavidualno strukturira prav neka temeljna opozicija med »pisano« in »govorjeno« besedo.

»Zapis ne pripada istemu registru kot označevalec,« nas opozarja Lacan v seminarju »encore«. In res, označevalec nikakor ni isti štos kot pa zapis. Označevalec je ponorela razsežnost, ki jo konceptualno strogo vpelje lingvistika: šele izolacija označevalca zunaj rodne grude, njegova ekscentrična intervencija zunaj lingvistike, pa odpre možnost konceptualizacije diskurza. Lingvistiko pa v polju, kjer je brezoporno proizvedena beseda (definirana v polju zapisa), utemeljuje znanstveni diskurz, ki v besedi punktualno, pa zato nič manj psihotično, izriše razloček med označevalcem in označencem. Toda razloček se binarno ponotranji

KAJ PREDHODI BESEDI

in požene novim členitvam nasproti. Znanstveni diskurz tako razloči besedo in pomen. Označevalec pa hiti razločiti besedo od pomena. Nadarjen delegat je že ugotovil, da do kakšne semantične homeostaze ne more in ne more priti, dirka se poslej lahko zaustavi le še pri kakšni načelni idealizaciji.

S tem pade škodljiva in nadležna iluzija o tem, da ko nekaj govornice, to nekaj tudi pomeni, da je v tem označencem. Ta pobočna, zato pa toliko bolj usodna, subvencija ima svojo barirano podlago in obliko v točki, v kateri zatrujemo, da to kar slišimo (v slušnem smislu izraza), nima nobene prave in pravilne zveze s tem, kar to pomeni. Ta lična, dična in mična subverzija pa je utemeljena edino v znanstvenem diskurzu; le tod ima svojo

konstenco in ime vredno železnega koncepta. In le na diskurz kot na določen način funkcioniranja, le na diskurz kot družbeno vez se lahko nanaša označevalec, ki nima nobenega resnega opravila v eminentno slušnih frekvencah, ki torej nima ničesar opraviti z ušesi, ampak le s čitanjem tega, kar slišimo od označevalcev in jekcij. Označencem pa zagotovo ni tisto, kar slišimo, saj je edini omembe vredni šum, tisto brezdanje šepetavo sitnarjenje pregrade med označevalcem in označencem. Zapis pa se vzdržuje v nekem diskurzu. Tam hrani svojo konstenco, stanovitnost in primerno naglico, ki je zlasti pomembna takrat, ko subjekt v zadregi ne ve, kaj bi počel z nezadostnostjo dobesednosti. Saj je menda v dobesednosti največ besede, tiste »polne«. A le kje obvisi »prazna«? Kaj čemu sploh zapisati? ZSMS—diskurza zapisa in ne zanima, kaj bo sam rekel onkraj tega, v kar bo naporno postal iskat njegovo lastno besedo, v kar bo njeni obliki prav v meri, v kateri poveljuje to, kar bi moralo priti, če bi subjekt slišal tisto, kar bi mu ZSMS—diskurz ukazoval, v kolikor bi bila vanj položena razsežnost ukaza, imperativa, povelja, inhibicije, prepovedi, torej prominentna razsežnost označevalca, saj je prav označevalec tisti, ki prvenstveno fungira kot ukaz. Taka pozicija nehmeh izbrisovanju razmika med realnostjo označevalca in realnostjo zapisa, v kolikor utaplhne »prepričevalni/zapeljalni« odskok od zapisane umanjka sicer lahko ZSMS—diskurz marsikaj pretresljivega pove, ne more pa o tem ničesar napisati, ker se pač v tem polju označevalec vbrizgava od »zgoraj«. Ne gre torej zato, da bi se označevalec ponujal kot označevalec, ali pa, da bi se označencem strogo ponujal kot označencem, pač pa se ZSMS—ja je nemara prav tukaj; označencem (dasi je imaginarni—hermetični tetiš) neovomno ne botueltelno tisti, ki ovira gradnjo proletarskih barikad.

MARCEL ŠTEFANČIČ, junior

O nedavnih »incidentih« okrog »Solidarnosti« in o nekaterih njihovih razsežnostih

ZAKAJ DOKUMENTIRATI

Incidenti se vedno dogajajo. Včasih se dogajajo tudi »sumljivi« incidenti. Za enega takih presentljivo misterioznih tujkov v tkivu naše skupnosti je šlo tudi poleti, v petek, 9. julija 1982 v prestolnem mestu. Čas kajpak pri tem ni prav nič kriv, zato smo mnenja, da objava neposredno udeleženega subjekta ne zgreši tako zelo, da bi lahko pozabili na angažma mladine v pasjih poletnih dneh, ko je »izkazala solidarnost z bojem palestinskega in libanonskega ljudstva«. Ne kaže odpraviti teh značilnih artikulacij politične solidarnosti pod naplavine »tekočih« zadev, še posebej, ker je bilo to pismo/članek avtorja Pavluška Imširoviča vrnjeno v redakciji beogradskega STUDENTA, se pravi, da je bilo bolj tekoče, kot so bili to pri dotičnem časniku pripravljene priznati. Ta »zarota molka« deluje tudi na slovenskih tleh, saj je kolikor nam je znano, objavila odmev in ponatis nekega članka le Mladina, 24/25. Tudi eter je bil kajpak medij prebijanja »zarote molka«, s tem dokumentiranjem pa bo vsaj to pismo podleglo instanci črke. Stvari s specifično ideološko težo gotovo niso passe, še posebej, ker se ti »sumljivi« pripetljaji nenehno zakrknjujejo pojavljajo v naši vprčnosti. Permanentna diskusija o določenih diskonkrijah mehanizmov birokracije se torej lahko koncipira kot simptomalno branje družbene situacije, ki producira kot simptomalno branje »sumljivje« zadevščine. Kot taka je edino lahkodemokratska in torej nikakor ne utajuje »suma« — le naslavlja ga na druga mesta...

brez pomislekov zaupala vlagateljem prijave in spremenila sodni postopek v nedostojno burko. Proti prijavi prestajenja kazni je bila sedmerna disciplinsko kaznovana s samico, kar jo je prisililo, da je svoj protest izrazila s sedemdnevno gladovno stavko. V samici so bili tri dni brez blazine in posteljnine na golih deskah le z dvema umazanima in oguljenima odejama. Disciplinska kazen je bila prekinjena dan pred rokom na 28. avgusta je zadnjih šest zapornikov zapustilo ječo.

O teh dogodkih je bila domača javnost vse premo obveščena. Del časopisa je objavil informacije, do katerih je sploh lahko prišel, kot tudi sporočili organizatorjev junijskega mitinga. Ti so protestirali zaradi nasilne aretacije in kaznovanja ljudi, katerih edini »greh« je bil ta, da so na omenjeni manifestaciji razvili transparente Solidarnosti. V obsodbi aretacije in kaznovanja manifestantov so organizatorji mitinga njihovo početje opredelili kot politično nepremišljeno in nepremerno namenu politično, brez širše obrazložitve te svoje ocene. Ob tem si je umestno zastaviti nekaj vprašanj.

S kakšnim namenom naj bi se osvobodilni boji delavskega gibanja in malih narodov ločevali do te mere, da se protest proti zločinom svetovne reakcije v nekem delu sveta zoperstavlja vsakršnemu razširjanju na analogne zločine v drugih delih sveta? Ali nismo tudi na mitingu v govoru narodnega heroja Dušana Koraca slišali, da je svoboda »ena sama in nedeljiva«? Zakaj bi podpora palestinskemu ljudstvu izključevala podporo poljskim delavcem, ljudstvu Salvadorja, Afganistana, Nikaragve, Koreje itd.? Na ta vprašanja so dolžni odgovoriti tisti, ki mislijo, da je razvijanje transparentov Solidarnosti na manifestaciji solidarnosti s palestinskim ljudstvom znak politične nezrelosti, nepremišljenosti, mladostniškega inotnosti. To so vprašanja za dialog na ravni politično—taktičnih ocen v okviru istih ali podobnih splošnih opredelitev in vrednot.

Razen Tanjugovega dezinformativnega sporočila in čez noč spremenjenega Politikega komentarja ni nobeno drugo javno glasilo podprlo aretacij in kazni. Nasprotno! Upravljeno lahko trdimo, da je postopek uslužbencev UJV in mestnih oblasti, navkljub prizadevanjem poskusom, da se prikrije, izvaljal vzornirjenje v jugoslovanski javnosti. Številni jugoslovanski intelektualci so večkrat izrazili svoj protest zaradi pošastne aretacije in kaznovanja šestnajstih ljudi. Zdenkrat je edini odgovor na te proteste nastop Radoja Stefanovića, predsednika Izvršnega sveta Mestne skupščine na seji CK ZKS, ki je zahteval politično odgovornost novinarjev in uredništva, ki so povzdignila svoj glas v obrambo resnice in zakonitosti.

Krivič teh »incidentov«, uslužbenci UJV, so prav isti ljudje, ki so koncem decembra 1981 izkoristili svoj družbeni položaj in poskušali preprečiti izražanje podpore poljskim delavcem po vojaškem udaru generala Jaruzelskega. Že takrat so preiskovali stanovanja in odvzemali peticije v katerih so jugoslovanski občani izražali svojo podporo poljskemu delavskemu gibanju in svoje proteste zoper vojaški udar. Ugled generala Jaruzelskega so skušali ohranjati z aretacijami in prehodnimi preiskovalnimi opravili tistih, ki so zbirali podpise za peticije. Del peticij s podpisji (50 od skupno 1000 podpisov) so uspeli odvzeti, troje ljudi pa so v času novoletnih praznikov obdržali v zaporu (Dragomirja Olujica in Gordana Jovanovića za 3 dni, Veselinka Zastavnikovića pa kar za 13 dni). Postopek je bil takrat zaustavljen, toda na pridržbe tistih, ki so jim takrat zaustavljeni, prediskovali stanovanja ter tistih, ki so bili aretirani, še do danes ni odgovora.

Zdaj vemo, da govorita o ljudje, ki se v spopadu med poljskim ljudstvom in skupino, ki jo vodi Jaruzelski, opredeljujejo za te zadnje. Če bi bili to navadni občani, ki bi svoja stališča javno in demokratično zastopali, bi lahko le skomignili z rameni in rekli: »Pa kaj, nekdo ima rad narod, kdo drug generale.« Vendar to niso navadni občani! Po teh »incidentih« (decembrskih in julijskih) lahko z veliko verjetnostjo zaključimo, da je v aparatu oblasti vplivna in medsebojno tesno povezana

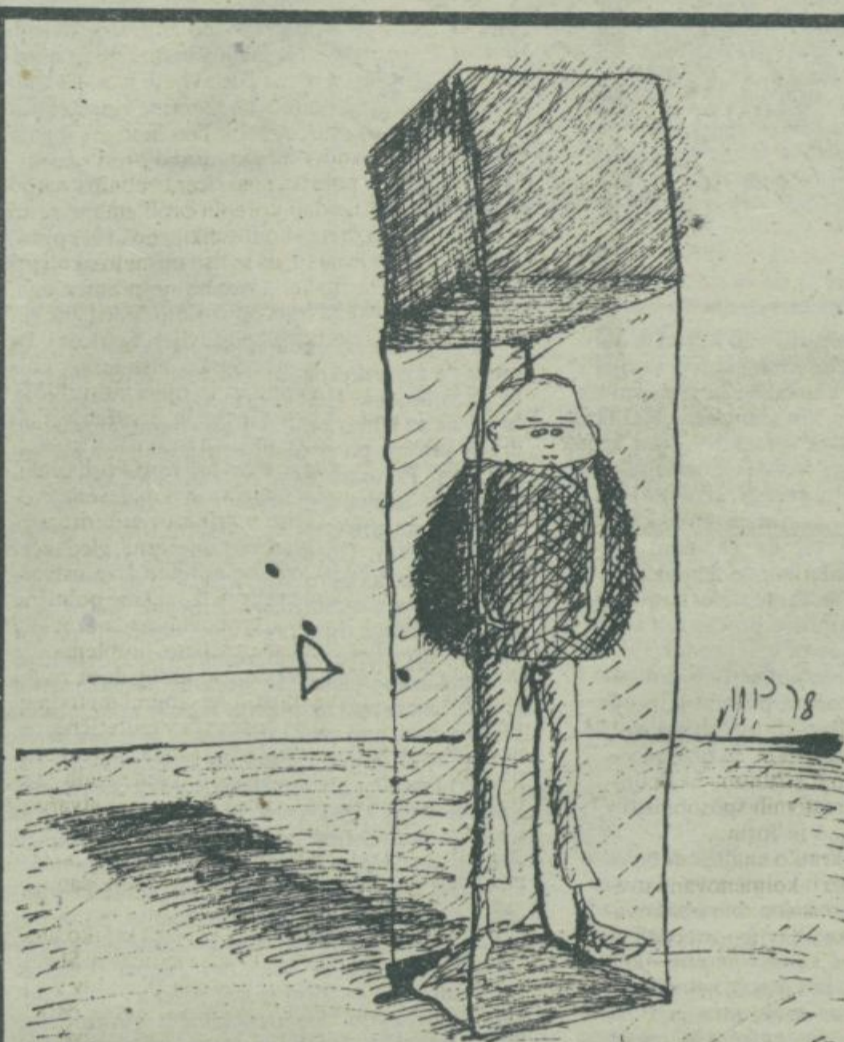
skupina ljudi, ki si dovoljuje delovati mimo in proti stališčem državnih in partijskih organov. Nikakor se ne smemo sprijazniti s tem, da številčno nepomembna in anonimna skupina uporablja svojo moč na ta način, da svoja stališča izraža in vsiljuje tako, da zapira in kaznuje tiste, ki so solidarni s poljskim delavskim gibanjem.

Prisotnost takih ljudi v vrstah ZK je stvar ZK in njenega članstva. Toda zaščita zakonitosti in osnovnih državljskih pravic ter javna kontrola organov državne oblasti so zadeve sl. hernege občana. Mažna prostoj pojavljanja takih »incidentov« je stalna grožnja demokraciji in razvoju naše družbe in je zato o njih potrebna diskusija in naj-

širše javno informiranje. Se posebej zato, ker razvoj dogodkov kaže na to, da ta skupina kontrolira upravne oblasti našega glavnega mesta in ima zaščitnike tudi na višjih položajih aparata oblasti. Samó informiranje in javna diskusija lahko preprečita ponavljanje nekaterih izkušenj iz obdobja naše zgovodine, ki se pogosto imenuje »predbrionsko«.

Neverjetni dejstvi, da se v Beogradu za razvitje transparenta Solidarnosti kaznuje ostreje kot v Varšavi ali Budimpešti in da je bila Solidarnost pri nas razglašena za prepovedani sindikat prej, kot si je upal to sam Jaruzelski, sta več kot resno opozorilo.

Pavluško Imširović
(prevedla K.P.)

BEGIN BEGAN

Shaker Shaker, 34 let, Palestinec iz Jordanije, oče štirih slovenskih Palestincev. Zaposlen pri Službi za sodelovanje s tujimi deželami pri Kliničnem centru, kot tolmač. Med študijem je bil predsednik Generalne unije palestinskih študentov (GUPS), za Slovenijo.

— GUPS v Sloveniji že več let ne deluje, zakaj?
S.S. Vsako leto je manj palestinskih študentov, ki prihajajo na študij v Slovenijo. Sredi sedemdesetih let nas je bilo tukaj šestdeset, sedaj nas je le še okoli trideset. Večinoma smo zaposleni. Ustvarili smo si družine, tako da nimamo časa za aktivnost.

— Na kakšen način palestinski študentje prihajajo na študij v Jugoslavijo?

S.S.: Nekateri študentje so dobili jugoslovanske štipendije in se šolajo bodisi za potrebe PLO, ali pa za potrebe držav, v katerih živijo. No, z njimi smo prišli tudi nekateri, ki so nam študij plačali starši.

— Kakšna je bila dejavnost GUPS?

S.S.: Prva stvar je bilo samo združevanje Palestincev v Sloveniji, vsako leto smo organizirali prireditve, na kateri smo predstavili palestinsko kulturo, imeli smo folklorne nastope, recitacije. Druga stvar je bilo organiziranje pomoči palestinskega narodu v obliki zdravil, krvodajalskih akcij itd. Naša glavna naloga pa je bilo obveščanje javnosti o palestinskem problemu. Razdeljevali smo tudi palestinske časopise, ki so bili tiskani v Bejrutu in bilten GUPS Jugoslavije FELESTIN (Palestina), ki je izhajal v Beogradu. Ta tisk smo dobili s pomočjo Informativnega centra PLO, saj je GUPS le del Palestinske osvobodilne organizacije.

— Ali imate morda kakšen izvoz palestinskih časopisov ali Felestine, da bi ga lahko videli?

S.S.: Bojim se da ne!

— Ali se ti ne zdi potrebno, da bi se sedaj, ko je palestinsko vprašanje spet v središču svetovne pozornosti, Palestinci v Sloveniji znova organizirali?

S.S.: Seveda bi bilo potrebno, vendar pa pogoj za to, kot sem že rekel, skorajda ni.

— Hm, da, toda če bi nedavne demonstracije proti izraelski agresiji v Libanonu pomagale organizirati tudi palestinska organizacija, bi bila spontana in iskrena le teh verjetno večja.

S.S.: To je že res, vendar pa sem bil sam zelo ganjen, da so Slovenci solidarni s narodom, ki je pravzaprav tako daleč.

— Ali veš da so se demonstracije udeležili predvsem srednješolci, za katere je bila udeležba obvezna?

S.S.: Mogoče, vendar pa je bila to samo ena od oblik pomoči.

— Kje pa vidiš svojo vlogo v konkretni situaciji?

S.S.: Edino, kar lahko naredim, je na področju obveščanja javnosti.

— Ali lahko povelj kakšen konkreten primer?

S.S.: Ja, v zadnjem času bolj malo.

— V Zagrebu so palestinski študentje aktivno sodelovali pri pripravi demonstracij.

S.S.: Da, seveda, tam je okoli tristo palestinskih študentov.

— Menda je nekaj palestincev iz Jugoslavije odšlo pomagat k obrambi Bejruta?

S.S.: Da, jaz sem tudi nekaj bral o tem.

— Kako bi komentiral nedavne teroristične napade na pripadnike židovske skupnosti v Rimu, Parizu in drugje.

S.S.: To je delo izraelske obveščevalne službe, ki hoče v očeh svetovne javnosti očrtniti Palestince in njihov boj. Taki primeri so bili tudi v preteklosti pogosti. Znano je na primer, da je Menahem Begin, ko je bil še vodja židovske teroristične organizacije IRGUN, podtaknil eksploziv v hotel »Kralj David« v Jeruzalemu, kjer je bil sedež angleških in tudi sionističnih organizacij. Begin je bil in je terorist, terorist z Nobelovo nagrado za mir.

— Torej si mnenja, da so izključni krivci za omenjene teroristične akcije Izraelci?

S.S.: Tega ne bom trdil. Po tolikih letih krivič, boja in trpljenja nekateri res več ne izbirajo sredstev.

— Urali je bil, in ki si ga ti poznal, bolj ekstremistično nastrojen?

S.S.: Vsi smo bili mnenja, da si palestinski narod svojo priporočno edine pravice, sveda pa si nismo bili popolnoma edini glede načina, s katerim bi to dosegli. Če je imel kdo ekstremistična nagnjenja, jih je seveda skušal.

— Kje pa ti vidiš rešitev palestinskega vprašanja?

S.S.: Palestinci moramo dobiti svojo državo na ozemlju zahodnega dela reke Jordan in na območju Gaze. To je edina sprejemljiva rešitev.

— Ali misliš, da bi to s padcem Begina in beginizma postalo uresničljivo?

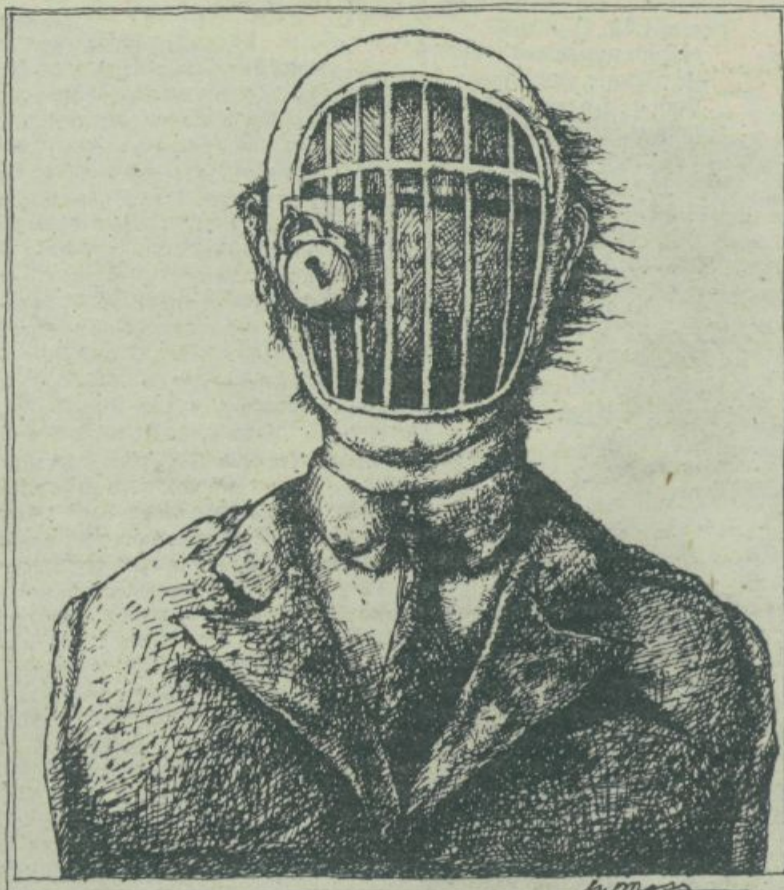
S.S.: Ne! Cilj izraelske imperialistične politike je »Veliki Izrael« od Efrata do Nila. Morebitna zmernejša vlada bi skušala doseči isti cilj, samo na nekoliko manj radikalen način.

Generalna unija palestinskih študentov je v Sloveniji bila, sedaj je ni več. Shaker je navedel tudi nekaj razlogov za to. Družina, služba, prenamajno število. Ampak če o vsem malo premislim, dobim občutek, da Palestinci sami ne čutijo potrebe po takšni organizaciji. Kajti maloštevilnost bi morala biti tista, ki bi jih vzpodbudila k delovanju, ker bo v nasprotnem primeru neizogibno sledila asimilacija. Če se to morda še ne pozna prvega rodu Palestincev, ki nameravajo ostati tukaj, se bo zagotovo poznalo njihovim otrokom, saj skoraj ne bodo imeli pravih stikov z matičnim narodom. Tem je predvsem treba omogočiti, da spoznajo kulturo naroda svojih očetov. Najbrž je v njihovem interesu, da vsaj s palestinskimi časopisi in literaturo vzdržujejo stike z domovino. Zgodi se lahko da že drugi rod Palestincev v Sloveniji ne bo poznal arabskega jezika, potem pa se bo sled za kakršnimi koli predstavniki palestinske narodnosti pri nas popolnoma porazgubila. To ni le stvar njihove dobre volje, ampak je njihova dolžnost, da ponovno vzpostavijo most z domovino! Čudi me le, da tega niso začutili sami.

MATJAŽ GRUDEN
TOMI GRAČANIN

važne so utehe

izgube predmeta meščanskega oboževanja domovine (materje), kar je posledica njihovega pristopa do nje v času kritičnih historičnih momentov; ti pa so jasno izdiferencirali pojem dobrega/naprednega skozi ideološki diskurz.

Rezultacija celotnega sklopa, je pač element ki je iz tega izpadel in se tako pojavi kot diskurz Ljubezni tj. imaginarni ljubezenski akt, ki v danem primeru funkcioniira kot fantazma.

Po teh uvodnih predpostavkah (ki pa so izpisane na koncu filma) se film pravzaprav šele prične in na žalost traja prav malo časa.

Glavni protagonist Peter Dolenc pride v Domovino razreševati dileme »izvirnega političnega greha«, obenem pa prihaja kot delegat Ljubezni. Odloči se za linijo konfrontacije; mladim raziskovalcem so očitna samo zadostnost, narcisoidnost, oz. ideološki diskurz. Sam pa niti na višku

konfrontacije, v sceni na Urhu, ne uvidi dejstva, da se prav za krinko njegove Ljubezni skriva tisti, zanj nemožen, ideološki diskurz, tj. prav tisti dedovani, ki ga želi zbrisati s sebe. Prav tu pa se film že konča oz. je težišče preneseno v polje melodramatskega.

Ideologija v tem primeru ni nekaj več kot samo material za vzpostavljane fabule; čeprav je v osnovi bit filma oz. vpis v—film, ki pa je tukaj obrnjen vase in ne navzven, kar ima za posledico izključitev kulminacije »estetskega« dometa samega vpisa, kot tudi razrešitev same fabule.

Tako v nadaljevanju zgodbe spremljamo že v začetku načeto fantazmo, tokrat na osebnem psihomelodramatskem nivoju, ki pa kot rečeno v tem kontekstu filma nima nikakršne sprejemljive rešitve. Peter še naprej išče alternativo za realizacijo svoje finalne preokupacije: ljubezenskega akta med njim, Slovincem (sinom) in Domovino (materjo).

Razmerje z Vido (ki poseblja Domovino) ne razrešuje fantazme, in ko se mu to razmerje tudi poruši, se šele zaveda paradoksa; akt med materjo in sinom je incest — je v območju prepovedanega, torej možnem le v imaginarnem. Edini pristop do razrešitve fantazme, je v demistifikaciji pečata »Displaced person«, ta pa je v polju ideološkega... Ključ vrat tega polja, pa je skrit nekje v megli filma, ali bolje, v scenarijstvi in režiserjevi nepreciznosti in nedoslednosti, da ne rečem konfuznosti.

EPILOG: Film Razseljena oseba pod režijskim vodstvom Marjana Cigliča in ob scenariju Draga Jančarja, je potrdil napovedi skeptikov, saj nam, kljub novi temi v slovenskem in širšem jugoslovanskem prostoru, ki bi jo lahko pogojno imenovali — »tema emigracije«, ni prinesel res kakšnih bistvenih novosti, oziroma s svojo kvaliteto ne presega povprečja jugofilma.

UTEHA: Resnici na ljubo, je treba povedati, da je dotični izdelek še vedno za stopnjo kvalitetnejši od ostalih letošnjih slovenskih filmov (Deseti brat, Pustota).

UTEHA: En velik špricar po predstavi!
Hermej Gobec

zakaj ravno biotehnologija

Znanstveno raziskovanje procesov v živih organizmih je eno od področij, ki vsrkava vedno večje količine finančnih sredstev. Ta porast vlaganja sredstev je rezultat spoznanja o omejenosti geografskih in energetskih virov, ki jih človeštvo potrebuje pri nadaljnjem razvijanju proizvodnje. Prislonitev na procese v živih organizmih namreč omogoča stalno obnavljanje surovin in z njimi tudi energijo potrebno za proizvodnjo. To pa hkrati omeji, da se mora spremeniti tudi njihova kvaliteta in torej struktura celotnega svetovnega gospodarstva. V povzetku raziskave »Energija v letu omejenih možnosti«, ki je bila objavljena v letniku Tribune, predvidevajo, da človeštvo prej kot v sto letih nikakor ne bo sposobno preiti na konstanten in obnovljiv vir energije. Kot možnosti so navajali dve: jedrsko fuzijo in pa natočanje procesov v naravi (na osnovi recikliranja ogljikovih atomov).

Uvajanje biotehnoloških procesov v gospodarstvo je danes bolj ali manj še v zametkih. Korenije bodo posegli v mednarodno delitev dela šele v prihodnjem desetletju. Industrijsko najbolj uporabnih rezultatov raziskav s tega področja sploh ni mogoče kupiti, ker predstavljajo za tiste, ki jih najo, neprecenljiv vir možnosti zaslužka in ohranitve cirkulacije kapitala v prihodnje. Za vpeljevanje biotehnoloških procesov v industrijo je denarjsko potrebna »lastna znanost, vendar se ta lahko razvija in izhaja samo iz osnovnih raziskav. Rezultati teh pa zaradi potrebe po mednarodnem delovanju znanstvenikov niso in očitno tudi ne bodo zaprti v omejene kroge.

Klasična industrija sloni na mehanskem zaganjanju surovin in na mehanski pretvorbi oblik energije iz ene v drugo, uporabi visokih temperatur in izrablja kot svoj surovinski in energetski vir proizvode preteklega življenja. Ta industrija ni vezana na obnovljive, temveč na najdene nergetske in surovinske vire in temu ustrezno je njeno gospodarstvo predvsem roparsko. Industrijska proizvodnja je uspela vtisniti ta pečat do te mere tudi proizvodnji hrane, čeprav ta izhaja ravno iz biosfere, v kateri je zgodovinsko pogojena tudi eksistenca človeka. Znanje, s katerim si človek pomagal razvijati svoje roparsko gospodarstvo, ni vezano zgolj na obdobje, v katerem se je

vzpenjal kapitalistični proizvodni način, le da je v tem obdobju roparstvo narave zavzelo takšen obseg, da si je pričelo izpodkopavati svoje lastne temelje.

Tudi uvajanje biokemičnih postopkov v proizvodnjo ni nekaj novega, saj ima korenine že daleč v starem veku. (glej predzadnje lanske številke Tribune). Pri teh procesih sodelujejo živi organizmi in njihovi proizvodi. Od klasičnih proizvodnih postopkov se ločijo predvsem po tem, da je informacija proizvodnega procesa vsebovana v njem samem, to je v živem organizmu, ki ta proizvodni proces opravlja, in ni posredovana vanj mehanično, na primer preko stroja ali pa delavca. Poseganje v notranje mehanizme živih organizmov je zaradi neraziskanosti biokemičnih procesov danes šele bolj ali manj samo v zametkih. Dialog še ni vspostavljen, tako da danes še ni mogoče govoriti o načrtnem vnašanju informacij v biotehnološke proizvodne procese in njihovo oblikovanje po »mili« volji. Izhajajoč iz starega dialektičnega pravila, da iz malega lahko zraste veliko, utegne vse večji obseg uveljavljanja biokemičnih postopkov v industriji poseči v temelje družbenih odnosov.

Prvič taka usmerjena proizvodnja ne more potekati mimo procesov v biosferi na katerih sloni življenje. Ekspanzija proizvodnje na tej osnovi v obstoječih razmerjih proizvodnje lahko posega v biosfero le tako, da jo nadgrajuje in torej ne uničuje, kajti s tem onemogoča tudi svojo nadaljnjo rast. S tem lahko odpravi človekov roparski odnos do narave. Narava v družbeno proizvodnjo ne vstopa več kot cenen vir energije in surovin, temveč v vsej svoji raznolikosti. Uporabna je ravno zaradi svoje raznolikosti in svoje medsebojne odvisnosti.

Drugič utegne taka proizvodnja zaradi »embrionalne« rasti proizvoda zamajati obstoječo industrijsko rast, kjer produkt nastaja po kosih, in s tem tudi družbeno nadgradnjo, saj se zasnova proizvodnje in odnosov, ki se v njej porajajo, in družbena nadstavba medsebojno pogojujeta. Še obeta konec hierarhije?

D.T.

ODGOVOR NA »PISMO UREDNIŠTVU«, TRIBUNA, ŠT. 1—2

SPOŠTOVANO UREDNIŠTVO!

Selinger Ljubica si je preveč upala, ko je napisala nekaj misli, ki niso samo njene! Kolikor poznam te »komuniste«, vem, da so izredno brezobzirni, kar dokazuje med drugim tudi Ljubici »slučaj« in pripravljeni so, v zaščito svojih postopkov, uporabiti vse vrste blata, etiket, insinujacij in »političnih grehov« samo, da diskvalificirajo nasprotnika, ki si toliko drzne in pove (le) delček morale v obravnavanju tako pomembnih, za mladega človeka, življenjsko važnih stvari pri vstopu v življenje (šolanje). V večini primerov so to »majski borci«, odnosno »kruhoborci«, ki so celo svojo delovno dobo delali le škodo tej naši družbi in gradili »boljšo prihodnost« zanamcem z 19-imi milijardami dolarjev! Prstov pa se jim drži »smola«, ki jim je pomagala do štandarda, ki ga druge socialiste ne poznajo! Sedaj pa so si marsikje »prijorili« tudi visoke pokojnine in zopet ne čutijo »dih stabilizacije«, ki so ga spretno naložili le delavcu—proletarcu in upokojencu na hrbet, ki nima nič skupnega z neekonomičnim zapravljanjem mednarodnega posojila! Ravno tako so delavci—proletarci in upokojenci—proletarci brez »smole« na rokah, imajo pa zato večje žulje! Uredili so tudi vse dobro za sebe in svoje, tako da ima žena nekega »nenadomestljivega« s štirimi leti delovne (neuspešne) dobe čez 10.000 ND pokojnine! Sam sem imel čez 33 let uspešnega dela, (če bi se mi priznale nadure, ki sem jih moral delati za miloščino, bi imel čez 40 let delovne dobe) pa mi znaša beračija (pokojnina) 9.700 ND bruto, čeprav imam srednjo izobrazbo! Ko sem ta slučaj v pritožbi naslovil na višji forum, me je obiskal sicer

zanim obračunom! Mar mi v družbi nimamo zakonov?! Veš, spoštovana Ljubica Š., ti ljudje nikdar niso videli drugih, razen sebe! Ves svet se vrti le zaradi njih in okoli njih! Marsikdo od teh še polne osnovne šole nima, zato in še zaradi česa drugega mu manjka veliko tega, kar naj bi (tudi v potrošniški družbi) sicer krasilo človeka, ki pozna tudi druge vrednote, ne le pohlepni in maščevalni egoizem!

Čestitam ti za »korajžo«! Kako boš pa dobila po študiju delo, to je drugo vprašanje!?! Samo, kolikor poznam mlade izobražence, se bojim, da po vstopu v delovno razmerje ne boš izgubila svoje revolucionarnosti, ko ti bodo ponudili visoke osebne dohodke in privlačne položaje! To se dogaja in zato, namesto da bi bili mladi izobraženi ljudje v svoji delovni enoti imuni na egoizem, to je pravični, vidijo tudi navadnega delavca in njegove težave. Torej človeka, kar »kruhoborci« stalno kot papagaji omenjajo in pri tem, razumljivo, tudi ostane!!! Mi imamo sicer v ustavi vse dobre omenjene vrline zapisane, a kdo se še meni za to!? Zato bi vi vsi mladi izobraženci morali, tudi za ceno visokih osebnih dohodkov (če lahko živi tvoj oče z 8000 ND, boš tudi ti z 20.000), razrinkavati birokrate in birokratizem na vsakem koraku! Treba je napovedati boj podkraljem in kraljem na Betajnovi, pa bo tudi zažvelo naše samoupravljajnje, kar smo zapisali v ustavi in ZZZD! V nasprotje boste tudi vi vodili družbo na rob propada, bogateli, blamirali na mednarodnem torišču naš samoupravni socializem! Toliko!

Dol s paraziti naše družbe!

MIHAEL SLIVAR
Titovo Velenje,
26.10.1982

